

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

Nr. 20. V aastakäik

15. oktoobri 1930.

Ilmub kaks korda kuus

Tellimishind:		Toimetus:	Kuulutuste hinnad:	
Aastas . . .	kr. 2.50	Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lai t. 45	1/1 lhk. . .	kr. 40.00
Poolaastas . . .	» 1.50	Kõnetraat 17-77, toimetaja kodus 1-35	1/2 » . . .	» 22.00
Välismaale . . .	» 5.00	Toimetaja kõnetunnid: igal äripäeval	1/4 » . . .	» 12.00
Poolaastas . . .	» 3.00	12—2 p. l.		Kaane külgedel—kokkuleppel

SISU: Kaubaveotariifide kõrgenduse ootel. Laevade survey-remondi kapitalid maksuvabaks. SSSR dumping puuturul. Vaateaken. Kaubandus-tööstuskoja Teataja kirjavahetus. Koja nõukogu koosolek. Märgukiri laevandusele antud laenude pikendamise asjus. Äride register. Abieluvaranduse lahutamise lepinguid. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Tolliteateid. Turgude ülevaade. Välisbörsid. Kaubahindu. Tallinna börsi kursisedel.

Kaubaveotariifide kõrgenduse ootel.

Riigikassa otsib uusi sissetulekuallikaid. Riigi kulude eelarve on liialt laiaks venitatud, nii et kõrgeid maksud, milliste all kodanikud juba praegugi kannatavad, neid kulusid ei jõua katta. Seepärast tuleb paratamatult otsida uusi teid ja allikaid, kust ammutada raha järjest kasvavate kulude katteks.

Riigikassa seisukorra parandamiseks pandi hiljuti raudteedel kõrgendatud reisijate veo tariif maksma. Loodeti, et raudtee tulud sel teel tõusevad umbes 15%, milline lootus aga osutus petlikuks. Kordus vana tuntud nähe, et mida kallim on üks asi, seda vähem teda tarvitatakse. Nii ka raudteega. Kõrgendatud piletihind piiras sõitjate arvu, ja tagajärjeks oli tulude tõusu asemel tulude vähenemine ümmarguselt 10% võrra.

See ei olnud uudiseks neile, kes lahtisil silmil vaatlevad tegelikku elu. Tõepoolest ei olnud meie raudteede reisijate veo tariif küll mitte kõrge, vaid ennem madalam mitme teise riigi omast, kuid meie kehvuse juures ei kannata harilik raudteetarvitaja kõrgemat piletihinda välja. Ta piirab oma sõite viimse võimaluseni ja laseb raudteevaguneid tühjakult veereda. Aga ühes sellega jäävad veeremata ka veeringud riigikassasse.

Sama nähtust nägime ka tollide tõstmise juures. Loodetava kasu asemel sai riigikassa kahju. Võitsid vaid üksikud tööstusettevõtted, aga kuipalju nende võit riigikassat rõõmustab, on muidugi teine küsimus.

Nüüd on päevakorraks kerkinud raudteekaupade veo tariifi kõrgendamine. Ajalehtede teatel kavatsetakse kõrgendada veotariifi just esimese järgu tarbeainetel, seda muidugi eeldusel, et esimese järgu tarbeaineteta ei saada läbi ka kaugeimaski riigi nurgas ja seepärast nende vedu raudteel ei võiks alaneda. Riigikassa tulude tõus sel alal näikse olevat kindlustatud.

Teedeministeeriumi kavatsusel tuleks tõsta veotariifi säärestel kaupadel, nagu seda on jahu, suhkur, sool, heeringad, petrooleum, põletispuud jne. Arvult on kaubaartikleid, milliseid puutub tariifide tõstmise, 30. Nende ainete hulgas on ka neid, milliste veotariifi tõstmise vastu ei saa vaielda, nagu näiteks välismaa puuviljad, autod, autoosad jne. Kuid mis puutub esimese järgu tarbeainete veo tariifi tõstmisse, siis ei saa seda kavatsust küll heaks kiita, vaid palju rohkem tuleks selle eest hoiatada.

Ei ole sugugi kaljukindel see oletus, et nende ainete kallinemisega nende tarvitamine ei

langeks. Igasugune hinna tõus — ja veo kallinemine tõstab tingimata ainete hindu — vähendab nõuet nende ainete järele ning ühes sellega väheneb ka kaupade liikumine. Võtame näiteks heeringad, mis maal praegu täiesti esimese järgu tarbeaineks on muutunud. Nende hinna tõus takistab kahtlemata nende tarvitamist, aga see asjaolu omakord mõjub halvavalt meie piima- ja lihasaaduste väljaveole. Külamees otsustab lihtsalt, et mispärast peab ostma ta kalleid heeringaid, kuna sigade hinnad nii-kui-nii ei ole kuigi kõrged. Hakkab tarvitama rohkem liha ja vähem heeringaid. Sääraselt ei tuleks küll mõista „eesti nädalate“ korraldajate hüüdsõna „tarvitage kodumaa saadusi!“, vaid majanduslikult mõtlejad inimesed peaksid talitama teisel põhimõtteil.

Asjal on ka veel teine külg, ja nimelt mõjutus elukalliduse tõusuks. Meie arvates ei ole see kaugeltki ükskõik, kas meil elukallidus mõne punkti võrra tõuseb või alaneb. Kuigi välismaadega võrreldes elu Eestis on odav, ei tohi unustada meie rahva üldist kandevõimet. See on madal. Leib kalline juba, ja kui nüüd aetakse kalliks ka kõige esmajärgulisem leivakõrvaline, siis kutsutakse seega esile õigustatud nurin laiades hulkades. Nurin ja rahulolematus pole aga üheski riigis soovitud nähtus ja selle eest tuleks hoiduda viimse võimaluseni. Pealegi mõjuks veotariifide tõst-

mine elukalliduse tõusule eriti kaugemais riigiosades, kus töö ja teenimisvõimalused nii-kui-nii on piiratud. Seega muutub küllalt küsitavaks, kas kasu, mida kõrgendatud tariifidest loodetakse, katab pahed, mis selle kõrgendusega kaasas käivad.

Ka provintsi-kaupmeeskonnale on kõrgendatud veotariif teatud hoobiks. Olgugi et kaupmees veokulusid oma taskust ei maksa, vaid need kaubahinnale juure kalkuleerib, ei jäta see ometi mõju avaldamata. Sest, nagu ülal tähendasin, kahaneb kahtlemata nõudmine kaupade järele, mis hinnas on tõusnud, seega vähenevad äride läbikäigud ja nende kasud. Aga sellega ühes peavad langema paratamatult ka äride maksud. Viimane asjaolu aga ei jäta oma mõju avaldamata riigikassale.

Kõigist neist kaalutlusist selgub, et esimese järgu tarbeainete kallinemine ei ole soovitav ei tarvitaja, kaupmehe ega kogu riigi huvides. Riigikassal on aga tarvis tulusid, kust neid võtta? Võib-olla tuleks asja korraldada nii, et tulude tõstmise järele vajadus väheneks, teiste sõnadega — kulusid kärpida. Ei saa seda teha raudtee alal, siis tuleb seda teha mõnel teisel alal, kuna riigikassa kõigi riiklike alade vastu on ühevõrra tundlik. Ja näib, et just kulude vähendamise suhtes meil veel mitte kõiki võimalusi pole ära kasutatud.

R. B.

Laevade survey-remondi kapitalid maksuvabaks.

Vastav seaduseelnõu Koja poolt esitatud.

Praegune erakordselt raske kriis kõigil majandusaladel kirjutab ette äärmist kokkuhoidu ning täpset ja õiget kalkuleerimist kogu majanduslikus tegevuses. Iseäranis on see tähtis laevasõidu alal, kus meie laevaomanikud on vastu seatud raskele rahvusvahelisele võistlusele, millest nad peavad saama üle oma jõul. On iseenesestki arusaadav, et sarnastes tingimustes riik peaks tegema kõik, et koormatuse suhtes meie laevaomanik ei oleks raskemais tingimuses kui mujal mereäärseis riikides. Vaadates ja võrreldes aga meie maksukoormat näeme, et see tihti ületab vastavad välismaade normid. Kui mitte igakord otsekohe, siis kaudselt ja maksumäärade kunstliku tõstmise kaudu, mis järgneb sellest, et ei lubata arvestada kõiki äriliselt õigustatud kulusid, nagu: amortisatsioon, juhatuse kulud, kahjude tasumine jne. Nende maksuseaduste puuduste mõju annab ennast eriti valusasti tunda

laevasõidu ettevõtetes, kus peab võistlema välismaaga. Nende maksuseaduste puuduste kõrvaldamiseks on tõesti ülim aeg ning laevaomanikel oli lootus vähemalt juriidiliste isikute tarvis saada õiglasemat korda „juriidil. isikute maksuseaduse“ kaudu, mis juba 1928. a. riigikogu alamkomisjoni poolt kolmel lugemisel vastu võeti. Kuid teatavasti ei näinud see seadus üldse päevavalgust. Kuna aga vaevalt on loota, et uued, väljatöötamisel olevad, maksuseadused niipea ellu viiakse, siis leiavad laevasõidu ringkonnad, et tuleksid eriseadusega lahendada vähemalt need maksuküsimused, mis laevaomanikku praeguses korras kõige rohkem pigistavad ning laevaäridel ei võimalda läbi viia sellele majandusalale omaste põhimõtete alusel ärilisi kalkulationsioone.

Siia hulka kuulub tarvidus laeva kasutamisel iga 3—4 a. tagant teha laevale n. n. survey-

remonti, mis harilikult maksab suuri summasid ning milleta laevade tegutsemine on täiesti lubamatu. Kuna nende remontide hind vanemais laevades on 10—20% laeva väärtusest, siis on loomulik, et aastal, mil säärane remont on ees, laevaomanik vajab esiteks selleks raha, ning kui ei lubata seda remonti vastavate aastate peale jaotada, siis see aasta näitaks puudujääki, mida võimalik pole katta ja mida ka maksuametid ei arvesta. Seetõttu on välismaadel harilikult nii, et survey-remontide tarvis lubatakse laeval ette reserveerida vastav kapital, mis iga aasta arvatakse maha tulu alla kuuluvast sissetulekust ning mis võimaldab remondi puhuks koguda tarvilist raha. Ka meil, kui tahame oma laevasõitu rajada tervele ärilisele põhimõttele, tuleks sarnane kord maksma panna.

Selle teostamiseks oli lootusi, nagu öeldud, juriidiliste isikute seaduse kaudu, kus seda nägi ette § 32 p. 17, mis ütles järgmist:

„Maha arvata lubatakse: Lae-

vade järgmiseks perioodiliseks remondiks (survey-remondiks) tehtud iga-aastased reserveerimised rahaministri poolt kokkuleppel vastava ministriga kinnitatud normide piirides“.

Kuna oleks soovitatav, et sarnane võimalus hakkaks maksma juba käesoleval aastal, sest muidu laevaomanikud võivad sattuda tulevaste remontide puhul möödapääsmatusse raskustesse, siis on laevasõidu ringkonnad ja Kaubandustööstuskoda esitanud lühikese seaduseelnõu, mis praegu maksvat tulumaksuseadust vastavalt täiendaks (laevad ja laevasõidu ettevõtted käivad teatavasti vaid tulumaksu alla).

Kuna siin on tegemist tõsise elulise vajadusega ja küsimus juba oma ajal põhimõtteliselt on otsustatud valitsuse poolt kui ka riigikogu erikomisjonis, siis ei tohiks olla takistusi selle väikese novelli-seaduse rutuliseks läbiviimiseks käesoleva aasta lõpuks.

SSSR dumping puuturul.

Depressioon rahvusvahelisel puuturul. — SSSR dumping-tehted ja nende tagamõte. — Kaitse nende vastu.

Vist mitte kunagi pole meie metsakaubandus-tööstusringides olnud märgata pessimistlikumat meeleolu kui möödunud sügisel ja uue tööaja alul.

Ülemaailmne kaubandus-tööstuselu kriis, mille otsekohesemat mõju vahetumalt ka meie juures kõikjal tundub, ei või ju loomulikult mööduda ka puusaaduste turu tegevusest.

Pakkumise rõhuv ülekaal, nõudmise ikka nõrgenev tendents ja siit puukauba artiklite hindade allamäge minek on ka siin muutunud krooniliseks nähtuseks, millest väljapääsuks seni pole osatud leiutada abinõusid.

Kõik lootused nii või teisiti seisukorda parandada on järjekindlalt osutunud illusoorseiks.

See ülemaailmse majanduskriisi loomulik vastukajastus on puukaubaturul veelgi komplitseeritud selle uue, moodsa, kuid salapärase, majanduspoliitika keerdkäikudega, millisega Nõukogude Liit lääne kaubandus-tööstusturgu aeg-ajalt desorganiseerivalt üllatab.

Oleme ikka sagedamini kuulnud Nõukogude Liidu kaubanduslikust dumpingust nafta-, kivi- söe-, suhkru- ja praegu eriti laiaulatuslikult puukaubaturul. Siin ähvardavad Nõukogude Liidu aegajalt ette võetud invasioonid muutuda perma-

nentnähtusteks, mis juba teiste maade metsatööstuste olemasolu asetavad küsimusmärgi alla ja loomulikult juba puht enesekaitse mõtte vastu reaktsiooni välja kutsuvad, et juriidiliste normide kaasabil turu seisukorda parandada. Ja tõesti, omades 46,2% kogu maailma metsade maa-alast ehk, nagu Nõukogude Liidu andmed tõendavad, 898,998 miljonit ha, millest 587.832 milj. ha on täisväärtuslikku metsa — on Nõukogude Liidul juba materiaalselt võimalik kogu rahvusvahelisele puukaubaturule oma tahet ette dikteerida, mis ei pruugi iga kord just puht-majanduslikke sihte teotolla. Juba kaua enne maailmasõda oli Venemaa oma metsamaterjalidega kaubaturul tuntud soliidse pakkujana, olgugi et arvuliselt tema metsamajandus ei vastanud õigele tulukusele ega ka eksporteeritav kvantum üldmetsade reservidele.

Protsentuaalselt kuulus siis metsadest:

Kroonule	66%
Erivaldajaile	26%
Talupoegadele	8%

Võib-olla oligi vene metsamajanduse seesmise jõuetuse algpõhjuseks ta rõhuvaima kvantumi kroonule kuuluvus.

Vene metsamajandus 1907—1910. a.
Miljon. rublades.

Aasta	Sisse- tulek	Välja- minek	Kasu
1907	59,9	12,3	47,6
1908	61,8	19,0	42,8
1909	56,8	21,7	45,1
1910	74,9	24,3	50,6
1911	83,4	26,9	52,6
1912	87,4	30,0	57,8
1913	89,1	32,0	57,0

Praegu vajavad need arvud loomulikult tugevat korrigeerimist, esiteks on Euroopa-Venemaa 160 miljonist dess. metsamaa-alast pärast maailmasõja sündmusi tekkinud riikide metsatagavarad maha arvata: Soome 23 milj. dess., Poola 3 milj. dess., Eesti 898.280 ha, siis Leedu 760.000 ha ja Läti 1.500.000 ha metsade maa-alad.

Veel tugevamini kannatasid rannariikide eraldumise tõttu metsamaterjalide ümbertöötamisega seotud tegevusharud, mis oma enamuses olid koondunud Baltimere sadamaisse, siis aga veel vastavate metsamaterjalide veoks chitatud sadamate ja ümberlaadimise seadete kaotsiminekuks. Ja just viimane on toleks Nõukogude Ahilise kannaks, mis ei võimalda Venemaa praegusele valitsejale nii suuri metsamaterjalide masse turule paisata kui see hooaja programmis ette on nähtud.

Pärast kodusõja vaibumist hakkas Nõukogude Liit energiliselt korraldama oma varemeisse vajunud metsamajandust. Õieti olid metsamaterjalid algusest peale üheks tähtsamaks maksuvahendiks nafta, mangaani ja karusnahkade kõrval, milledega püüti võimalikult välistellimiste vekseid lunastada.

Siit algab ka tema domineerimine metsaturul, mis kaugelt ületab 1913. a. tasapinna, kerkides 1927./28. tegevusaastal 93,2 milj. rublani ja 1928./29. tegevusaastal 137,2 milj. rubl.

Oma metsamaterjalidele püüab SSSR iga hinna eest leida mahutust. Kui palju opereeritakse siin puhtkaubandusliku mõtteviisiga, näitab SSSR paberipuude realiseerimine Saksamaal. On kaunis kindel fakt, et möödunud hooajal kavatses SSSR Saksamaale ca 2 miljonit standarti paberipuid ära mahutada. Vastavalt sellele müüb SSSR kaubanduslik esindus Kesk-Saksamaale, Sakseni suurtesse tselluloosi- ja puupapivabrikuisse Dresdenis kohapeal 23 saksa marka k-meeter. Edasi. Paberipuud tulevad transiidina üle Poola, kusjuu-

res vedu maksab Vene-Poola piirijaamast Stolbcest Dresdeni — 12 smk. pro 1 k-meeter! Järelikult jääb järele puumassi hinnaks, ümbertöötamise kuludeks ja kohapealt, metsast, Stolbce piirijaamani küüditamiseks läbi kogu SSSR territooriumi Euroopa osa — ainult 11 smk.! Suurel määral on selles süüdi Nõukogude laiaroopaliste raudteede vananenud veerev koosseis. Nii on tavaline vene vaguni kandejõud 12.000 kilo, kuna Euroopa normaaltüübilised poola vagunid kurseerivad 15.000 kilo kandvusega. Et aga Stolbcest ümberlaadimine sünnib vagun-vaguni vastu — siis jooksevad edasi vagunid vaid 80% koormatusega. Veoraha kasseeritakse loomulikult 15.000 kilo eest! Nõukogude metsade reservid polegi ratsionaalselt asetatud. Lääne-, kesk-, eriti aga tema lõunaosades on maa-alad rõhuvas enamuses juba enne 1914. a. lagedaks tehtud, et eksploateerimise alla kuuluksid peaaegselt ida-, siis põhja-ida metsade rajoonid Uraali piirkonnas. Siit maksis paberipuude vedu Stolbce piirijaamani 15 saksa marka 1 k.-m., järelikult 4 saksa mrk. juuremaksuga. Nõukogude Liidu juhtivad organid on asetatud dilemma ette, kas lasta puumassid edasi mühiseda põhja taigades, oodates paremaid päevi, või mahasaetuna iga hinna eest välisturul maha müüa, sest iga Dresdenis realiseeritud k.-m. paberipuid toob ikkagi oma 11 saksa mk. välisvaluutana sisse.

Ja see võimaldab tasuda noid laiaulatuslikke tehteid, mis Nõukogude Liit on sõlminud Saksa-Inglise-Ameerika töösturitega. Ja vedurid veerevad samast metsast võetud puudega. Millist mõju avaldab see enam kui röövmajapidamine tulevikus metsa enda, põllumajanduse, siis kliima muutumisele — on küsimused, milliseid praegu seal kõige vähem hinnatakse üldises industrialiseerimise tempos.

See laiaulatuslik ja permanentseks muutuda ähvardav dumping on juba suutnud tekitada teravat opositsiooni Põhja-Ameerika Ühendriikide metsatöösturite juures, kes tugenedes faktidele, et SSSR metsamaterjalide ümbertöötamise juures on kasutatud Solovetski ja teiste põhjakoonduslaagrite vangide tööjõudu, on suutnud vastavate võimude juures läbi suruda keelu, mille alusel eriti Arhangelski sadamast eksporteeritavate metsamaterjalide mahalaadimine Ühendriikide sadamais ära keelatakse.

Teiselt poolt on aga see seadus komplikatsioonide välja kutsunud rohkearvuliste reederite juures, kellele laevad juba ammu olid prahitud metsamaterjalide veoks Jäämere sadamaist. Et prahtide seisukord ja hinnad on juba küllalt ebasoodsad, siis on rahvusvaheline laevanduse

kongress siin teatavate pehmendavate ja ülemineku aja teravusi eemaldavate kompromisside leidmiseks Washingtonis hakanud samme astuma. Üldiselt on venelased oma ülesandega puukaubaturul saanud paremini hakkama kui eslotsa võis loota.

Inglise andmete järgi on SSSR saetud puumaterjalide import juuli lõpul ca 60% suurem eelmise aasta omast, samasugused teated tugevast ekspansioonist tulevad ka Amsterdamist.

Saksamaa suhtes on sissevedu kujunenud mööduva aasta esimese 7 kuu jooksul:

Kauba liik	1928/29. a.	1929/30. a
Palgid	44.000 t.	123.000 t.
Saetud kaup	51.000 t.	106.000 t.
Paberipuud	105.000 t.	333.000 t.

Tegelikult oleks puumaterjalide import SSSR sadamaist kaugelt suurem olnud, kui mitte sadamate sisseseaded, mehhaaniliste ümberlaadimisvahendite puudus ja vilunud tööjõu puudumine poleks esitanud peaaegu ülesamatuid tõkkeid. Läänemere sadamaisse, nagu Arhangelski, Meseni, kuhjusid juba hooaja alguses võrratud lademed

metamaterjale. Kaide piiratud ulatuse tõttu tuli laevadel 15—30 päeva laadungit oodata.

Veel kurvem lugu valitses Leningradis. Siin täitus suvel sadam kuivalt laadungit ootavaist laevadest.

Juunis oli 150 ja augustis 130 järjekorda ootavat laeva. Programmi järgi pidi olema 40.000 laadijat — tegelikult oli neid 14.000 ümber. Üldiselt tuli laevadel reisi peale edasi-tagasi 30 päeva arvata. Uues puu-sadamas on ruumi vaevalt 10 keskpärasele aurikule. Olgugi et see on moodsate laadimisvahenditega varustatud, on ta võimetu saama hakkama üle Leningradi minevate puukaubamassidega.

Kokkuvõtena näeme, et SSSR puukauba dumping on alles oma algstaadiumis ja et vaid laadimisvahendite puudulikkuse ja sadamatöölise vilumatuse tõttu on ta möödunud hooajal pidanud oma tempot pidurdama — selle eest tulevikus esitades enam üllatusi.

Nimetatud kirjatöö materjalideks on olnud ajakirjad „Der Holzmarkt“, «Экономическая жизнь», „Die wirtschaftlichen Kräfte der Welt“, Bogdanov, «Экономическая география», Moskva, 1928.

A. Kümmel.

Vaateaken.

Tehniline väljaehitus. Sis. Hindade märkimine. Firma nimi. Klaaside peegeldumine. Kaitse päikese, vihma ja külma vastu. Vaateaken on äri silm.

Liikudes mööda meie linnade tänavaid ja heites pilku meie äride ja kaupluste vaateakendele peab kahjuks tunnistama, et nad tihti mitte ainult ei kõida möödasammuja silma, vaid pahatihti oma oskamatu seadelduse ja maitsetusega lihtsalt tõukavad eemale ostja.

Vaateaken on kogu äri vähendatud kujul kõigile nähtavaks tehtud kujutus. Kõik puudused, mis puutuvad ostjale silma vaateaknas, üldistab ta kohe kogu vastava äri puudušteks. Säärased on juba kord inimesed ja õige äri mees arvestab alati seda.

Kui vaateakna seadeldus või väljapandud kaup ei ole moodne või on ehk isegi must ja hooletu, siis omab see äri peagi vanamoelise äri kuulsuse ning on vähe avatlev. Kui aga seadeldust vaateaknal ikka jälle uuendatakse ja kohaldatakse aegsasti vastavalt muutunud nõuetele, siis peetakse äriomanikku ka moodsaks ja tubliks kaupmeheks.

Seepärast pole tähtsuseta, kuidas korraldada

vaateakent, ning olgu siinkohal toodud lisaks juba varemalt avaldatud kirjutistele veel kord mõned sellekohased näpunäited.

Olgu kõigepealt tähendatud, et tihti teatud ringkondades kurjustatakse selle üle, et vaateaknad ei täitvat kõiki kunstilisi nõudeid. Kunstitöö ülesanne seisab selles, et ta iseendast on juba täiuslik, ning sellega olekski juba ta ülesanne sooritatud. Vaateakna ülesandeks on aga äratada soove ja ostuhimu ostjas ning tõsta läbikäiku. Nõnda siis ei saa vaateaken kunagi olla täiuslikuks kunstitööks, kuna tal on täita teatud majanduslikke ülesandeid. Endastmõistetav aga on jällegi, et vaateakna korraldamisel võib ja peab teatud määrani arvestama ka kunstilisi nõudeid. Igatahes ei tohi vaateaken olla maitsetu.

Vaateakna seadeldamine paremini teatud keskpärasuset on küll raskesti õpitav, sest selleks on vaja kõigepealt loomulikke andeid, nagu maitset ja fantaasiat. Vaatamata sellele võib aga

teatud kogemusi kasulikult tarvitada. Nõnda näit. soovitatakse mitmelt poolt järgmisi sobivaid värvide kombinatsioone:

punane — rohekassinine,
 oraanž — sinine,
 rohekaskollane — violet, t,
 roheline — purpurpunane,
 kollane — indigosinine.

Samuti ollakse mitmes arvamises küsimuses, kas vaateakende dekoreerimisel kasutada vaid kaupmeeskonda kuuluvaid isikuid või ka kunsttööstuslasi. Viimaste kasutamine on mitmel pool annud häid tagajärgi, kuna kunsttööstus igas oma alas on harjunud arvestama praktilisi nõudeid, kuid ühtlasi sealjuures ka kõige laiemal määral võtab arvesse esteetilisi nõudeid.

Kas ei oleks soovitav, et ühel alal töötavad kaupmehed üheskoos endale palkaksid ränd-dekoraatori, kes ühe juurest teise juure minnes asjatundjana korraldaks nende vaateaknaid? Või ehk teeksid en-gros-kaupmehed säärase isiku palkamise endi ülesandeks, kes siis dekoreeriks hinnata detailmüüjate vaateaknaid oma kaupadega, kusjuures detailmüüjale siis selle eest, et ta oma vaateakna ajutiselt paneb ühe teatud kauba teenistusse, suurkaupmehelt antakse teatud kõrgem rabatt. Tahaksin uskuda, et see oleks kasulik nii ühele kui teiselegi.

Tehniline väljaehitus.

Vaadeldes meie vaateaknaid leiame, et nad enamasti kõik on ehitatud vanamoelise kombe järele, s. o. rahuldutakse vaid sellega, et mõlemal pool sissekäiguust leiduv ruum tõmmatakse klaasi alla ja aken tehakse võimalikult sügav.

Moodsa vaateakna tehnika sihhib aga sinna poole, et luua suuri väljapanekuruume, missugused oleksid nähtavad vähemalt kahes külgelst. Sel põhjusel paigutatakse sissekäiguks moodsates ehitustes — eriti aga vähemate kaupluste juures — 1 kuni 1½ meetrit maja frontjoonest tahapoole paremale või pahemale küljele.

Vaateakna klaas valmistatakse ühest tükist seepärast, et jaotused takistavad vaatepiiri ja vähendavad kogumuljet, ka klaasi vigastused kutsuvad esile samu puudusi.

Vaateakna sügavus oleneb vastasmajade kõrgusest, kuna alati peab panema tähele, et ka vaateakna tagaseinale langeks küllaldaselt loomulikku valgust. Kunstliku valgustusallika kasutamine päeval oleks liig kulukas kui ka otstarbekohatu. Vaateakna laiust ei tuleks viia üle 3 meetri, kuna midu külgedele paigutatud kaubad ei köidaks küllaldaselt vaatleja tähelepanu.

Kus see tehniliselt on võimalik, ehitatagu tagasein puust või teatud juhtumel ka peegleist. Viimased on kasulikud eriti vähese sügavusega vaateakendel, kuna nad annavad aknale sügavama mulje. Kuid neil on ka alati oma puudused, kuna nad osalt pimestavad vaatlejat ning juhivad ta tähelepanu kaupadelt kõrvale.

Vaateakna õige tagapõhi sünnitab tihti seepärast raskusi, et ta on enamasti ka ainukeseks loomulikuks valguseallikaks kauplusele ning et äriomanik kas kokkuhoiu või muil põhjusil püüab hoiduda kaupluse kunstlikust valgustamisest kogu päeva jooksul. Seepärast on kõige otstarbekohasem, kui tagaseinana tarvitatakse 1½ kuni 2 meetri kõrgust läbipaistmatut seinu, mille peale asetatakse klaassein. Et hoiduda vaatlejat takistavast võimalusest vaadata läbi vaateakna kaupluse siseruumi, võiks tarvitada n. n. piimklaasi või, kui see ei peaks sobima väljapandavate esemetega, mõnd muud valgust läbilaskvat ainet.

Tihti tekitab ehk raskusi vaateakna otstarbekohatu ehitus, nimelt seeläbi, et vaateaken on kas liig kõrge, resp. liig madal või jälle liig sügav, resp. liig vähe sügav.

Et liig kõrge vaateakna juures saavutada õige proportsiooni akna kõrguse ja laiuse suhtes, on kõige otstarbekohasem vaateakna dekoreerimises piirduda 2½ kuni 3 meetri kõrgusega ning ülejäänud ülemine osa täita vastava katttega tuhmist klaasist, riidest või tapetist. Madal vaateaken mõjub vaid siis proportsioneerituna, kui ta ei ole liig lai. Seda puudust on kerge kõrvaldada jaotades vaateakna laiuse ühe või mitme puust või riidest seinaga osadeks, nõnda et ühest vaateaknast tekib kaks või rohkem vaateakent.

Liig sügavat vaateakent võib eesriiete ja draperiide abil kergesti vähendada normaalsügavuseni. Liig vähese sügavusega vaateaken kannatab kõige rohkem ebaõige proportsiooni all sügavuse, kõrguse ja laiuse suhtes. Kõrgust võib kergesti vähendada draperiide abil, kuna küljeseinu kallakule asetades ning seeläbi tekkiva perspektiivilise mõju ärakasutamise abil võib sünnitada vaateakna suurema sügavuse mulje. Selle kombinatsiooni juures peavad aknaklaas ja küljeseinad moodustama teravad, tagasein ja küljeseinad tõmbid nurgad.

Vaateakna sisu.

Samuti kui vaateakna ehitus peavad ka väljapandud kaubad olema kohandatud ostjaskonnale. Paljude mitmekesiste kaupade väljapanek üksteise kõrval sihiga võimalikult mitmekesiseid kaupu paigutada vaateakna ruumi ei ole psühholoogiliselt kasulik, kuna

meie mälu säärast mitmekesisust sisemise, orgaanilise ühtekuuluvusega vaid raskesti vastu võtab ning harilikult meeles ei pea. Seepärast püüab moodne vaateaken kujutada igasuguseid sündmusi, pilte elust, mis oma ühtlase, kaupade sobiva ideega või vähemasti oma ülesehituse poolest vaatlejale tundub üksusena.

Pilkude püüdmise suurendamiseks võib vaateaknal kasutada ka marionettide teatrit, elavaid (liikuvaid) mannekeene ja loomi, mehaaniliselt liikuvaid aparate jne. Ka võib vaateaken kujutada pilti tuntud muinasjutust või lugulaulust, eriti laste mängu- ja tarbeasjade kauplustes. Elavate või kunstlikult liikuvate vaateakna väljapanekute juures mõjub igal juhutamil pilkude köitmiseks kaasa ka liikumise mõjul tekkiv tähelepanu suurenemine.

Järkjärguline vaateakna sisu vahetus on äärmiselt vajaline, et köita kestvalt publiku tähelepanu vaateaknale. Kuid vaateakna sisu vahetamine ärgu piirdugu vaid kujutatud sündmuse muutumisega, vaid ka müüdavate kaupade peartiklid esinegu vaheldumisi vaatleja silmade ees. Viimaks tuleb arvestada asjaolu, et kaua vaateaknas seisnud kaup kannatab alalise valguse mõjutusel, pleegib, tolmub ja määrdub, ning juba sel põhjusel ei tohi seal kaua seista.

Tihti avaldab tugevat suggestiivset mõju ühe ja sama kaubaartikli väljapanemine suurel hulgal, n. n. virnadena, kuna see publikus tekitab mulje eriliselt soodsast ostuvõimalusest.

Väga kasutoovateks on osutunud ka Tallinnas mitme aasta jooksul korraldatud vaateakende võistlused ning neist osavõtmise teatamine vaateaknas, kuna publiku uudishimu ning soov välja arvata õige võistluse tulemus on äriomanikule kasuks.

Väljapandavate kaupade valiku juures tuleb arvestada ka kaupade tootmisel kasutatavate tööstuste, en-gros-kaupmeeste ja konkurentide reklaami. On kahtlemata kerge saavutada rahuldavaid läbikäike teatud kaupades, kui samal ajal nende valmistajad, suurel arvul müüjad või konkurendid korraldavad suurema reklaamimise aktsiooni ning kui samad kaubad samal ajal pakutakse välja ka oma vaateaknas. Vastavale kaubale luuakse eelvusi ning on loomulik, et teda vaatleja silm siis otsib ka igal pool.

Kui küsida, missugune vaateakna osa köidab kõige rohkem vaatlejate pilke, siis tuleb panna tähele, et selleks osutub alati alumine kolmandik vaateakna keskpaigast. Seepärast siis kasutatakse erilisel just seda paika.

Hindade märkimine vaateaknas.

Tegelik elu näitab, et on väga kasulik vaateaknasse paigutatud kaupade märkida hindadega. Selle põhjuseks on asjaolu, et vaatlejas alles siis ärkab õige huvi kauba vastu, kui ta teab, kas selle ostmine on talle sobiv või mitte. Hindadega varustatud vaateakna mõjust võrreldes vaateakna mõjuga ilma hindadeta annab parima ülevaate dr. Lysinski poolt koostatud statistika:

	Hindadega varustatud	Ilma hindadeta	Ülekaal
Vaatlejate rohkuse protsent	6,4 %	4,0 %	+ 60 %
Keskmine vaatlemise aeg	15,2 sek.	13,4 sek.	+ 13 %
Väljapandud kauba nimetamise sagedus ostu teostamisel	24 %	9 %	+ 167 %
Müüdüd asjade arv	26 %	14 %	+ 86 %

Mõned kaupmehed piirduvad sellega, et nad märgivad hindadega ainult üksikud, eriti odavad väljapandud artiklid, n. n. meelitamisartiklid, või jälle vähe tarvitavad suurused, lootes, et publik arvestades neid odavasti pakutavade esemeid teeb järelduse kõigi äri müügihindade suhtes, või et, kuigi ta väljapandud odavat artiklit ei saa kasutada, siis ikkagi ostab ühe kallima. Kuid siinjuures tuleb meele pidada ka seda, et kord püüdnud ostja sarnasest ärist kestvalt hoidub eemale, ning seetõttu juhuslik tulu toob rohkem kahju kui kasu.

Hindadega märkimine ei tohiks piirduda ka artiklitele teatud hinnapiirini, kuna iga kauba jaoks alalise majanduslikkude olukordade muutusega esinevad uued ostjate kihid, kellele hindade märkimine ka all- või ülalpool neid piire on äärmiselt tähtis. Paljud otsustavad teostada sarnaste kaupade sisseostu teatud äris just seetõttu, et nad on arvamusel, et ainult sel kaupmel on võimalik märkida avalikult hindu, kes kaupade müüb kõige odavamini.

Firma nimi vaateaknas.

Tihti unustatakse vaateaknas küllalt selgesti nimetada äri nime. See on sellepärast viga, et pakutav kaup ja väljamüüv firma alati peavad moodustama ühtlase ja ühise ettekujutuse, et saavutada avatlemise mõju kõrgeimat mõõtu. Firma nime maailmine vaateakna klaasile pole soovitatav, kuna ühelt poolt selle luugimine on raskendatud puuduliku tagaseina tõttu

ning teiselt poolt ta tihti võib muutuda segavaks mõnele vaateakna dekoreerimise võimalusele. Üleliigsed pealkirjatumised, nagu „eriti chic“, „sensatsiooniline“, „tore“, „üllikauhis“ jne., on hoopis mõjutud ning segavad vaateakna üldmuljet.

Vaateakna klaaside peegeldumine.

Tihti segab vaateakna mõju asjaolu, et vaateakna vastas seisvad esemed, nagu majad, puud jne., peegelduvad vaateaknas. Selles peegeldumises pole süüdi klaasi kvaliteet, vaid peegeldus tekib vaateakna ruumi ja tänava valguse vahe tagajärjel ning esineb igakord seal, kus valgus välispool vaateakent on tublisti suurema intensiivsusega kui vaateaknas endas, mida eriti võime panna tähele väga laiade tänavate, suurte avarate platside või valgete vastasmajade lähedal. Öötundidel esineb peegeldumine vaid siis, kui tänava valgustamine ületab vaateakna oma.

Peegeldumist võib takistada kas päikesekatete abil, millede vari katab tähtsamaid vaateakna osi, või seeläbi, et vaateakna tagaseina paigutatakse tugevad valguseallikad, mis ka päevavalgusel pannakse põlema.

Igal juhul on otstarbetu vahetada vaateakna klaasi või võtta tarvitusele kerge violett-tooniga klaas, kuna viimane vähendab veelgi vaateakna valgust, mispuhul peegeldumine kergib veel rohkem esile.

Kaitse päikese, vihma ja külma vastu.

Üleliigse päikese mõju vastu on vaja aknaid varustada päikesekatetega, kuna ühelt poolt päikese kiired muudavad väljapandud kaupade värvi ja rikuvad neid ning teiselt poolt ka vaatlejat on vaja kaitsta päikese üleliigse kuumuse eest. Tuleb kanda hoolt selle eest, et võimalikult kogu vaateaken leiab päikesekattest varju, kuna tihti võib panna tähele, et muidu vaateakna alumine osa jääb kaitsmata.

Igal juhul on sagedane vaateakna sisu vahetamine soovitatav. Eesriideid pole soovitatav võtta

tarvitusele, kuna nad annulleerivad vaateakna avatlemise mõju.

Õige päikesekate tuleb konstrueerida ja kinnitada nõnda, et ta heidab varju kogu vaateaknale, ei takista liikumist ega sunni publikut mööduma ärist kõverdudes. Säärase kaitsevarju kasutamine on ka vihma puhul hõlps.

Vaateakende higistumine sünnib selle tagajärjel, et vaateakna ruumi suletud õhus on liig palju veeauru, mis siis kondenseerub klaasile. Kuna soe õhk takistab kondenseerumist, siis on otstarbekohaseks kaitseks selle vastu rea väikeste, kaetud hõõglampide kinnitamine vaateakna alumise serva külge või milgi teisel kombel vaateakna ruumi kunstlikult soojendamine.

Suurte külmade mõjul jäätub vaateakna klaas tihti ära. Teoreetiliselt on parimaks abinõuks selle vastu ümmarguste 1½-sentimeetri- liste aukude puurimine 10- kuni 15-sentimeetri- liste vahedega vaateakna ülemisesse ja alumisesse serva, kuna see tingib alalise õhumuudatuse, mida ventilaatorite abil võib veelgi suurendada. Kuna seeläbi aga vaateaknaid vigastakse, siis määratakse vaateakent keemiliste preparaatidega, mis takistavad jäätumist. Soovitada võiks siin vaateakna pesemist piirituse ja glütseriini seguga (5 dkg glütseriini ühe liitri piirituse peale). Jäätunud klaase on kõige hõlpsam sulatada keedusoolaveega.

*

Olgu lõppeks veel kord tuletatud meele, et vaateaken on äri silm, milles peab avalduma ta hing, ning et vaatleja, s. o. ostja, uurivalt vaatleb seda äri silma ja teeb selle järele oma hinnangu äri suhtes, nagu inimene üldse teise hindamiseks püüab heita pilgu teise pilgusse ja selle silmitsemise tulemusena intuiitselt kategoriseerib teise inimese sümpaatlikkude või ebasümpaatlikkude kilda. Seepärast, ärimehed, pöörge rohkem tähelepanu oma äri silmale, et ta pilk ärataks vaatlejas-ostjas ka sümpaatse mulje, mis muudab ostja teie jäävaks sõbraks ja kaubatarvitajaks.

Kaubandus-tööstuskoja Teataja kirjavahetus.

Tööstuse juhataja vastutusest.

Küsimus:

Kas tööstuse vastutav juhataja vastutab tööstuses ettetulevate õnnetute juhtumite, masinate, kaitseabinõude korrashoiu ja töökaitse-seaduse määruste rikkumise eest, kui tema kogu

tööaeg möödub vabriku kontoris ja kui vabrikul peale vastutava juhataja on tehniline juhataja?

Vastus:

Tööstusliku töö seaduse § 90 näeb ette, et ettevõttele, mis ei kuulu nende valdajate isikliku juhatuse alla või kuuluvad mitmele isikule, ühi-

sustele või aktsiaseltsidele, täidab valdaja kohuseid tema poolt ettevõtte juhatajaks määratud isik. See juhataja loetakse § 93 põhjal vastutavaks ettevõttes ettetulevate määruste rikkumise eest.

Töökaitse seaduse määruste rikkumise eest karistatakse säärast juhatajat rahatrahviga. Kui ta ei maksa trahvi kahe nädala jooksul otsuse kuulutamise päevast arvates, siis pööratakse see ettevõtte valdaja peale. Õnnetu juhtumi eest vastutav juhataja ei kannu nii tsiviil- kui ka kriminaalvastutust, kui õnnetu juhtum ei ole leidnud aset ta otsekohele süü läbi.

P.

Kas on laevad ja laevasõidu ettevõtted kohustatud lunastama äritunnistuse.

Küsimus:

Olen purjelaeva omanik ja juht ning sõlmisin metsaveolepingu. Sellest teada saades nõudis

maksuamet äritunnistuse lunastamist. Kas olen kohustatud äritunnistuse lunastama ja kas on maksuameti nõudmine seaduslik? Nagu öeldud, olen ise laeva omanik ja vean metsa oma laevaga.

K.—

Vastus:

Laevad ja laevasõidu ettevõtted ühes nende juure kuuluva kõrvaltegevusega on vabastatud äritunnistuse lunastamisest ning ühes sellega ka lisaärimaksust. See põhimõte pandi maksma juba siis, kui riigi majandusnõukogu omal ajal tunnistas tarviliseks kodumaa laevasõidu arendamise vajaduse ja juhtis tähelepanu laevanduse maksukoorma vähendamisele. Vastavalt sellele põhimõttele vabastaski „Laevade ärimaksu muutmise seadus“ („R. T.“ nr. 199/200, 1925. a.) mitte üksnes üksikud laevad, vaid ka laevasõidu ettevõtted äritunnistuse võtmisest. Kui kuski maksuamet teisiti peaks talitama ja nõudma laevadelt äritunnistuse lunastamist, siis ei ole niisugune talitusviis maksva seadusega kooskõlas.

Kaubandus-tööstuskoja teateid.

Kaubandus-tööstuskoja nõukogu koosolek 8. okt. 1930. a.

Kesknädalal, 8. okt. s. a., pidas Koja nõukogu oma järjekordset koosolekut. Juhatas nõukogu esimees hr. Puhk. Toome allpool nõukogu otsustest mõned tähtsamad:

Diskontoprotsendi alandamise küsimus. Käesoleva aasta kevadel algatas Viljandi Kaupmeeste Ühing küsimuse, et meie rahaasutised diskontoprotsenti alandaksid. Viljandi Kaupmeeste Ühingu algatus leidis vastukaja ka teistes kaupmeeste organisatsioonides nii Tartus kui ka Pärnus, kes oma poolt toetasid Viljandi kaupmeeste algatust. Küsimust on arutanud ka Koja I sekts. ning Koja juhatus on ühinenud selle sektsiooni seisukohtadega. Kuna küsimus kuulub nõukogu kompetentsi, siis Koja juhatus esitab selle nõukogule seisukoha võtmiseks.

Hr. J. Kukk annab ülevaate põhjustest, miks meil rahaprotsent on kõrge, tõrjudes tagasi põhjendamatud etteheited, nagu hoiaksid pangad suure teenistuse ahnitsemisel protsendid kõrgele. Valitseb üldine kapitalipuudus, meil on tarvitada vaevalt $\frac{1}{3}$ sellest, mis oli enne maailmasõda; nõudmine kapitali järgi on suur, sellest ka kõrge protsent. Panku on meil rohkesti, see on eba-

terve nähe. Keelukorras neid piirata ei saa, kuid keskpangad, kes varustavad väikesi rahaga, võiksid nende arvu vähenemiseks kaasa mõjuda.

Hr. S e p p tähendab, et suuremad erapangad on protsentide alandamise küsimuses kokku leppinud, kuid on üksikuid rahaasutisi, kes ei allu üldisele otsusele.

Hr. L u k s e p leiab, et Koda peab ses küsimuses kaasa mõjuma. Eesti Panga ülesanne peaks olema kontrollida, et väikesed provintsi-pangad ei võtaks protsente üle normi.

Hr. J. L a i d o n e r ütleb, et meil on inflatsioon kõiges, nii pankade, tööstuste kui ka äriettevõtete arvus. Rahaprotsent on kõrge, kuna puudub kapitali kogumise võimalus ja maksud on suured. Oleme riisikomaa, seepärast ka väliskapitali madalate protsentidega meie juure ei tule. Koja ülesanne on — võidelda selleks, et maksud alandataks, et tekiks kapitali kogumise võimalus — siis tuleb maale ka väliskapital.

Võetakse vastu resolutsioon: Nõukogu peab meie rahvamajanduse huvides laenuprotsentide alandamise tarviliseks ja tervitab ses mõttes Eesti Panga poolt läbiviidud diskontoprotsendi alandamist.

Ühtlasi teeb nõukogu Koja juhatusele üles-

andeks edaspidise laenuprotsendi alandamise abinõude kohta esineda nõukogule üksikasjalisemate ettekanneetega.

Kaubandus-tööstuskoja liikmete koosolek 19. okt. 1930. a.

Koja juhatusse koosolekul 25. augustil s. a. algatas Koja nõukogu esimees hra J. Puhk küsimuse, kas ei oleks otstarbekohane käesoleval sügisel kutsuda kokku mingi suurem koosolek, millest osa võtaksid majandusringkondade esindajad, pinevamate majanduslike küsimuste arutamiseks. Ettepanek tunnustati juhatusse poolt vastuvõetavaks ja küsimus anti kaalumiseks Koja II ja III sektsiooni büroodele.

Mainitud büroode ühisel koosolekul tuldi otsusele, et pakilisemate majanduspoliitiliste päevaküsimuste arutamiseks ja nende kohta seisukoha võtmiseks tuleks kokku kutsuda Koja liikmete koosolek, millisest koosolekust võiksid sõnaõigusega osa võtta — peale Koja liikmete — Koja juhtivad ametnikud, ministriumide esindajad, riigikogu rühmade ning majanduslike organisatsioonide esindajad. Koosoleku kohaks arvati börsisaal ja päevaks 19. oktoober s. a. Ühtlasi pandi sektsioonide büroo poolt juhatusse ette koosoleku päevakorra kava.

Koja juhatus oma koosolekul 26. sept. s. a. ühines II ja III sektsiooni büroode ettepanekuga ja otsustas kutsuda kokku Koja liikmete koosoleku pühapäeval, 19. oktoobril s. a., kell 10 h. Tallinnas, börsisaalis, järgmise päevakorraga:

1. Meie majanduslik kriis ja selle põhjused: a) kriisi üldpõhjused, b) tööstus, c) kaubandus. Referendid hrad L. Sepp, J. Puhk ja K. Mauritz.
2. Maksukoormatus ja maksupoliitika — referent hra M. Pung.
3. Maksuvõtmise kord ja maksuprotsess — referent hra M. Pung.
4. Meie tollipoliitika — hrad M. Hurt, A. Schipai ja R. Maim.
5. Meie rahaturu seisukord ja diskontoprotsendi küsimus — hra J. Kukk.
6. Eramajanduse riigistamine — rkl. W. Hasselblatt.

Juhatus palub nõukogu nende seisukohtadega ühineda ja teha korraldus koosoleku kokkukutsutamiseks.

Nõukogu kinnitas juhatusse ettepaneku.

Narva kose küsimus.

Praegu on päevakorral Narva kose osalise väljaehituse ja Kreenholmi jõujaama laiendamise küsimus. Selle küsimuse kohta, millest ajalehis

juba palju kirjutatud, on valitsusvõimude poolt ka Koja arvamist küsitud.

Kuna Narva kose küsimus on suure ja laia ulatusega, palub juhatus Koja nõukogu see võtta kaalumisele ja avaldada oma seisukoht.

Juhatusse arvates ei tuleks Narva kose osalise väljaehitusele takistusi teha, kuna praegu silmapiiril puudub kindel kontsessioonäär, kes mainitud kose kogu ulatuses välja ehitaks. Sealjuures pooldab aga juhatus seisukohta, et osaline väljaehitus ei tohiks takistuseks olla lõplikuks väljaehituseks, kui selleks kontsessioonäär peaks ilmuma.

Nõukogu ühines juhatusse seisukohaga.

III sekts. täiskogu koosolek 8. oktoobril 1930. a.

Koosolekust võtsid osa härrad: J. Kops, J. Kurg, J. Kaik, J. Offril, A. Paulson, A. Erit, J. Valbe, E. Meksi, J. Gailis, E. Rammulus, P. Lõhmus, E. Lepiksaar, J. Karu ja J. Peet.

Tähtsamad päevakorras arutusel olnud küsimused olid:

1. Sektsiooni 1931. a. eelarve kinnitamine. Sektsiooni juhatusse poolt täiskogule kinnitamiseks esitatud eelarve muudeti nii tulude kui ka kulude osas; nimelt otsustati võtta III järgu äriettevõttele Koja heaks maksu 1931. a. eest: põhiärimaksust 5% ja lisaärimaksust 4%, millest Kojal III sekts. arvel loodetavaid sissetulekuid Kr. 20.250.— (7.500 ettevõttele); väljaminekuid ühes keskasutusele kuuluva ¼ osaga oleks üldse Kr. 19.185.—, kusjuures ülejääk eelarve järele tõuseb 1.065 kroonile.

2. Uus ärimaksuseadus. Vahepeal oli peaaegu kõigilt kaupmeeste organisatsioonelt Kojale tulnud sisse nende organisatsioonide seisukohad uue ärimaksuseaduse eelnõu kohta. Pooldatakse kindlasti uue, kõigile äriettevõttele ühtlase ärimaksuseaduse elluviimist. Koosolekul otsustatakse kõige kindlamini astuda välja majandusministriumide kavatsuse vastu esineda valitsusele ja riigikogus Austriast kopeeritud läbikäigumaksu seadusega, mille järele läbikäigumaks kujuneks uueks maksuks lisaks kõigile senistele maksudele ja koormatustele.

3. Meie riigi sisemine krediitpoliitika leiab koosolekul väga teravat arvustamist. Põllumeestele, kalameestele, laevnikele jne. võimaldatakse riigi poolt odavaprotsendilist laenu, kuna kaupmehed aga erapankadele, kes opereerivad Eesti Panga rahadega, on sunnitud maksma vahetalitaja osa eest ligi 100% vahekasu. Üldse leitakse, et kui meil uute ettevõtete ellukutsu-

mist püütakse takistada ja koondamises ning ratsionaliseerimises nähakse meie majanduselu tervendamise panti, siis see eeskätt tuleks viia läbi just pankade juures; meil kutsutakse aga takistamatult ellu uusi ühispanku ja laenu-hoiukassasid!

4. Informatsioon välissõitude üle. Koosolek kuulab ära ja võtab teadmiseks komandeeritud liikmete ettekanded k. a. tehtud välissõitude ja nende tulemuste asjus.

Kaubandus-tööstuskoja märgukiri hr. teedeministrile

laevandusele antud laenude pikendamise asjus.

Teiste majandusalade kõrval annab käesoleva aasta depressioon ennast laevasõidus eriti raskesti tunda. Laevade prahid tramplaevasõidus, kus peamiselt kogu meie kaugesõidu kaubalaevastik tegutsebki, olid viletsad juba käesoleva aasta alul. Lootus tõusu peale navigatsiooni alguseks tõi pettumusi, ja ka hiljem on prahid alatasa langenud, jõudes nüüd augusti-septembrikuus 25—30 prots. alla läinud aasta prahihindade keskmise. Küllalt on nimetada, et kuna läinud aastal oli keskmise prahi hind metsamaterjali veos Lõuna-Soome sadamaist Daani sadamatesse 35 kr. stand., oli see käesoleva aasta alul 30 kr. ning on praegu langenud isegi 25 kroonile. See on muidugi vastavalt mõjutanud meie kaugesõidupurjekate ja mootorpurjekate tegevust, kes suures enamuses neil vedudel tegutsevad. Metsamaterjalide prahid Lõuna-Soomest Inglise idaranda, kus töötab suurem osa meie kaugesõiduaurikuist, olid läinud aastal keskmiselt 44/—46/— stand., käesoleva navigatsiooni alul aga 38/—40/— ning praegu on langenud prahihind kuni 31/—32/—. Süite prahid, mis läinud aastal olid 6/—6/6 tonnist Inglise maalt Tallinna, olid käesoleva navigatsiooni alul 5/— ning on langenud kuni 4/3. Umbes samas vahekorras on langenud käesoleva aasta prahid ka teistel vedudel, kus meie kaugesõidu kaubalaevastik tegutseb.

Säärast prahihindade langust on põhjustanud üldine majanduslik depressioon, mille tagajärjel on vähenenud massi-kaupade ostu-müügid. Teisest küljest on ka terve rida eripõhjusti, nagu metsamaterjalide alal Vene turu segav mõju Skandinaavia ja Balti turule, mistõttu, lisaks üldisele depressioonile, Skandinaavia ja Balti riikide metsamüügid on vähemad läinud aasta omadest ca. 500.000 stand. võrra. Samuti mõjus prahi kvantumi vähenemisele läinud-aastane hea lõikus Kesk-Euroopas, mis vähendas tunduvalt

vilja vedu üle ookeani, mõjutades sellega ka teisi prahiturge.

Tagajärg on see, et laevadele maksetavad prahid tihti eitasu enam otsekohesid teostamiskulusid, rääkimata amortisatsioonist või ettevõttekasudest, mistõttu välismaades on õige rohkel arvul laevu seisma pandud (kuni 5 milj. tonni) ning paljud merimehed jäänud tööta.

Eesti laevaomanikud on laevad seni veel sõidus pidanud (peale mõne purjeka, mis juba „talvekorteri“ on paigutatud), lootuses, et sügis toob prahiturul paranemist. Kuid kuna aug.-sept. on harilikult metsa ja süte prahtides pöördetuudeks kõrgenduse poole, näitab käesolev aasta isegi siin tagasiminekut ning meilgi tõuseb tõsiselt päevakorrale laevade seismapaneku küsimus. Kõigil neil põhjusil tuleb käesolevat aastat laevasõidule lugeda äärmiselt raskeks, mis võib halvata meie kaubalaevastiku arenemist ja laevade seismapaneku korral tõsta töota tööliste arvu.

Seda silmas pidades võeti küsimus põhjalikule kaalumisele Koja laevasõidu sektsioonist ning tuldi üksmeelsele arvamusele, et kuna meie kaubalaevastik elab üle oma algaastaid, mil laevaomanikud peavad töötama ilma harilikult vajaliste reservideta, rääkimata koguni konjunktuur-reservidest, nagu säärane ala nõuaks, siis on tungivalt tarviline astuda mõjuvaid samme, et kergendada meie kaubalaevastikule raskustest ülepääsmist ning sellega aidata kaasa ka laevade seismapaneku ärahoidmisele, mis praegusel raskel majandusliku depressiooni ajajärgul tööpuuduse suurendamise mõttes oleks täiesti soovimatu nähe.

Selle saavutamiseks peeti tarviliseks laevaomanike eneste ringkondade poolt samme astuda mõnede väljaminekute kokkutõmbamiseks, esimeses järjekorras laevade kinnituse alal, mis praegu maksab 12—13% laeva väärtusest.

Kuid teisest küljest arvesse võttes laevastiku suurt rahvamajanduslikku tähtsust, samuti ka seda, et käesoleva depressioon on kaubalaevastikku tabanud tema olemise algastmel ja et kaubalaevastiku kaitseks välisvõistluse vastu ei kuluta riik midagi, võrreldes teiste majandusaladega, arvati tungivalt soovitavaks, et ka riik ei keelaks seisukorrast väljapääsmiseks oma abi.

Arvestades aga riigi rahalist seisukorda ning teiste majandusalade toetamise vajadusi ei loe laevasõidu ringkonnad õigustatuks nõuda riigilt mingit otsekohest toetust, vaid arvavad endid õigustatuks paluma, et riik tuleks vastu vaid laevade peale antud laenude tagasimaksude tähtpäevade edasilükkamisega ühe aasta võrra. Siin tuleksid kõne alla laenu laevasõidu laenufondist kui ka Pikalaenu pangast, mis teatavasti kogusummas teevad välja vähe üle 1 milj. kr., kuna

aastane tagasimaksu summa sellest oleks umbes 30%. Säärane laenude tähtpäeva pikendamine on seepärast tarviline, et käesolev aasta, nagu eel-pool öeldud, katab vahest ainult otsekohesed kulud, jättes vaevalt midagi üle amortisatsiooniks. Teisest küljest on aga teada, et käesoleva aasta esimesel poolel on juure ostetud hea ostukonjunktuuri tõttu kõige rohkem laevu, nii et ka endised vabad reservid laevaomanikel on mobiliseeritud. Selle tagajärjel võiks laenude tagasimaksmine sünnitada raskusi ning takistada ostetud laeva edasitegutsemist.

Seejuures tahame kindlasti rõhutada, et võlatasumise tähtaja pikendusele tuleb vaadata kui loomulikule ettevaatusabinõule, ning et on olemas kindel lootus, et eeloleval aastal seisukord niivõrra paraneb, et laevad võivad teha oma tagasimaksmisi alates 1931. a. lõpust sama täpselt kui nad seda on teinud varem.

Kõige selle alusel palub Kaubandus-tööstuskoda hr. teedeministri vastavaid samme astuda, et vabariigi valitsus otsustaks lubada riiklikel pankadel kui ka laevasõidu laenufondil pikendada ühe aasta võrra eelolevate laenude tagasimaksmiste tähtpäevi, kui selleks laenuvõtjad avaldavad soovi.

Kaubandus-tööstuskoja liikmete koosolek

19. oktoobril 1930. a. kl. 10 homm. börsisaalis.

Päevakord:

- Kell 10: Koosoleku avamine ja juhatuse valimine.
 „ 10,30: Referaadid: „Meie majandusliku kriisi põhjused“.
 Referendid hrad: L. Sepp, J. Puhk ja K. Mauritz.
 „ 12: „Maksupoliitika ja maksukoormatus“.
 Referent rkl. hra M. Pung.
 „ 13: „Maksukorraldus ja maksuprotsess“.
 Referent vann. adv. hra A. Kann.
 Vaheaeg kuni kella 15.
 Kell 15: „Meie tollipoliitika“.
 Referendid: hrad M. Hurt ja R. Maim.
 „ 16: „Meie rahaturu seisukord ja diskontoprotsendi küsimus“.
 Referent hra Juh. Kukk.
 „ 17: „Eramajanduse riigistamine“.
 Referent hra W. Hasselblatt.
 Vaheaeg kuni kella 19.
 Kell 19: Resolutsioonide hääletamine.

Ärideregister

septembrikuu teisel poolel.

Registreeritud firmad:

1. Johannes Aatonen, Narva, toiduainetekauplus.
2. Leontine Agaronov, Narva, toiduainetekauplus.
3. Ida Alver, Tartu, toiduainetekauplus.
4. Aleksander Antmann, Narva, lillekauplus.
5. Arnold Antsov, Tartu, pagari- ja kon-diiitritööstus ja pagariäri; prokurist Eduard Antsov.
6. Jakob Blechmann, Tallinn, nahakauba komisjoniäri.
7. Matvei Böstrov, Narva, toiduainetekauplus.
8. Eduard Danilov, Tartu, pruugitud mööbli äri.
9. Ivan Dolgov, Kreenholmi valtsveski, Narva, jahuveski.
10. Aleksander Eiche, Narva, kudumise tööstus.
11. Anna Glebova, Narva segakauplus.
12. Alfred Hindrea, Tallinn, pruugitud gramfoniplaatide müük ja üürile andmine.
13. Nikolai Hrisanfov — Hotell „Peterburg“, Narva.
14. Peeter Jänese veskitööstus ja Tartu auruveski, Tartu.
15. Johannes Jürgens, Narva, toiduainetekauplus.
16. August Kangro, Narva, piima- ja toiduainetekauplus.
17. Oskar Kangur, Tallinn, liha-, piima- ja koloniaalkauplus.
18. Madeleine Kelch — lilleäri „Flora“, Viljandi.
19. Alide Kirschmann, Narva, segakauplus.
20. Jaan Kriis, Narva, toiduainetekauplus.
21. Josph Krüger „Esti puu“, Tallinn, puuladu.
22. Elvine Lass, Tallinn, toiduainete- ja piimakauplus.
23. Aleksander Lebedev, Narva, võõrastemaja.
24. Stefanida Leinfeldt, Narva, toiduainetekauplus.
25. August Lepp, Narva, jalanõude tööstus.
26. Amalie Liigand, Tartu, talurahvakauplus/

27. Helene Lobanov, Narva, toiduainete-kauplus.
28. Erika ja Irmgard Luha, Tartu, rohu-, värvi- ja õlidekauplus; täisühing, täisosanikud Erika ja Irmgard Luha, osakapital Kr. 3.000.—.
29. August Maasik, Narva, toiduainete- ja piimakauplus.
30. Elmar Maido, Tallinn, eradetektiiiv- ja teadetebüroo.
31. Anna Meerbach, Tallinn, toiduainete-kauplus.
32. Johannes Meller, Tallinn, pudukauplus; prokurist Anna Hollmann.
33. Feodor Minkin, Tallinn, toiduainete- ja piimakauplus.
34. Oskar Moisar — moeäri „Koit“, Tallinn.
35. Marie Moks, Tallinn, saapakauplus.
36. Kristine Molodtsov, Narva, mänguasjadekauplus.
37. Taali Mõik, Tallinn, lihakauplus.
38. Irene Mäll, Tallinn, kellasepäri.
39. Liisa Möllmann, Tallinn, toiduainete- ja piimakauplus.
40. Jaan Otter, Tartu, saun.
41. Magda Pahkel, Tartu, kondiitri- ja pagaritööstus ja pagariäri; prokurist Konstantin Teplov.
42. Johannes Plint, Tallinn, lihakauplus.
43. Eleonore Pällo, Narva, piima- ja toiduainete-kauplus.
44. Robert Roosipuu, Narva, raamatu-, kirjutusmaterjali- ja pudukauplus.
45. Daavet Roots, Tallinn, piima- ja delikaatessakauplus.
46. J. Rotberg ja Ko., Narva, konservi- ja karbitööstus, täisühing, täisosanikud Jüri Rotberg ja Amalie Elisarov; osakapital Kr. 600.—.
47. Eugenie Rõuk, Tallinn, pudukauplus.
48. Marie Sillenbach, Narva, toiduainete- ja segakauplus.
49. Georgi Simakov, teemaja „Livonia“, Narva.
50. Ludmilla Strauss „Muusika Salong“, Tallinn, muusikaäri; prokurist Bruno Henningson.
51. J. Streff & E. Rose, Tallinn, jalanõude-kauplus, täisühing, täisosanikud Johann Streff ja Eduard Rose.
52. Marie Susan, Narva, toiduainete- ja piimakauplus.
53. Edith Suvorov, Narva, kirjutusmaterjalikauplus.
54. Marie Tarum, Narva, toiduainete-kauplus.
55. Ksenia Tensing „Viini juukse- tööstus“, Tallinn; prokurist Claude Gattnar.
56. Arthur Tibar, kelladeäri „Centra“, Tartu; prokurist Daniel Lauri.
57. Bernhard Tummeltau, Tallinn, koloniaalkauplus en gros.
58. Jaan Vaht, Tartu, vanakraamikauplus.
59. Ferdinand Valk, võõrastemaja-resto- raan „Pariis“, Narva.
60. Jadviga Vasne, Narva, toiduainete-kauplus.
61. Eudokia Viehweger, Tallinn, toidu-ainete-kauplus.
62. Evald Volberg, Tallinn, piima- ja toi- duainete-kauplus.
63. Vassili Vorobjev, Narva, toiduainete-kauplus.
64. Madis Välja, Narva, piimakauplus.
65. Jaan Zettermann, Tartu, mööbliäri.

Registreeritud muudatused:

1. J. Blumberg, Tartu, plekisepatööstus ja -kauplus, ainuisiklik ettevõtte muudetud täisühinguks firma all Abram-Jankel Blumberg ja Feive Blumberg, kus täisosanikkudeks Abram-Jankel Blumberg ja Feive-Abram Blumberg; osakapital Kr. 500.—.
2. Stomatol-vabrik, S. Fraenkel & Co., Tallinn, firma nimetus muudetud järgmiselt: „Stomatol-vabrik Vennad Fraenkel“.
3. B. Grossmann, Tallinn, likvideeritud valmisriietekauplus, jääb pealmisriietetööstus.
4. A. Heidemann, Tartu, kübaratööstus, firma nimetus on perekonnanime muutmisel „Anna Vester“.
5. M. Kuulberg, Tallinn, puu- ja rauatööstus, ainuisiklik ettevõtte muudetud täisühinguks firma all M. Kuulberg ja J. Jõgi, kus täisosanikkudeks Minna Kuulberg ja Ida Jõgi, prokuristid Eduard Erne ja Karl Jõgi, osakapital Kr. 6.120.—.
6. J. Kuusemets, Tallinn, pudu- ja kirjutustarvetekauplus, ettevõtte üle läinud Liisa-Rosalie Kuusemets'ale ühes õigusega tarvita endist firmat. Prokurist Jaan Kuusemets.
7. Katarina Muru, Narva, vürtspood üle viidud N.-Jõesuust Narva.
8. Ida Praks, Tallinn, likvideeris teemaja Kiiu vallas ja avas Tallinnas toiduainete-kaupluse.

9. Georg Kulli, Tallinn, ainuisiklik ettevõtte muudetud täisühinguks firma all „A. Solo, G. Kulli ja Ko., trüki-, papitööstus ja köitekoda „Graafika“, kus täisosanikkudeks Artur Solo, Georg Kulli ja Rudolf Solo. Osa-kapital Kr. 504.—.
10. Ed. Teder, Tartu, lõpetas toiduainetekaupluse Haaslava vallas ja avas lihakaupluse Tartus.
11. J. Veissmann, Tallinn, avanud veel teise valmisriietekaupluse Tallinnas, V. Karja t. 8 (varem Kopli t. 2-a).
12. Aleksander Veiss — valveinstituut „Argus“, Tartu, ettevõtte omaniku surma tõttu üle läinud abikaasa Nora Veiss'ile, kes jätkab tegevust firma all „Nora Veiss, valve-instituut „Argus““.
13. Karl Öun, Ambla v., üle viinud oma koloniaalkaupluse Nõmmküla vallast Ambla valda.
- Tegevuse lõpetamine registreeritud:**
1. A.-s. Ivar Forssmann, Tallinn, ekspeditsioonikontor.
2. Johanna Ilves, Tallinn, saapakauplus.
3. Liisa Kortmann, Tallinn, toiduainetekauplus.
4. Hans Lutverk, Tallinn, õllekauplus.
5. Emil Maido, Tallinn, eradetektiiv- ja teadetebüroo.
6. Osvald Nurk, Tartu, toiduainetekauplus.
7. Stepan Pisarev, Tallinn, koloniaalkauplus.
8. Elvine Rethal, Tallinn, toiduainetekauplus.
9. August Rosenthal, Tartu, rohu- ja värvikauplus.
10. T. Staarast & J. Puupill, Viljandi, lina-kauplus.
11. August Suits, Narva, toiduainetekauplus.
12. Aleksander Tumeltau, Tallinn, koloniaalkaubad en gros.

Abieluvaranduse lahutamise lepingud.

Varanduse lahutajate nimed	Mis ajast	Riigi Teat. lisade nr. nr.	Elukoht
Valdmann, Jakob Eduard Marie p. ja tema abikaasa Elvine Johannese t. sünd. Oskar	6 IV 30	N ^o 38 16. V 30.	Harjum. Kõnnu v.
Imelik, Aleksander Jaani p. ja tema abikaasa Adele Jüri t.	13. III 30.	„	Tartu, Tähe t. 64-a.
Otsa, Voldemar Juhani p. ja tema abikaasa Alvine Madise t.	18. II 30.	„	Tartum. Puurmani v.
Kask, Villem Juhani p. ja neiu Vahi, Ella Joo-sepi t.	26. II 30.	„	1) Pala v. 2) Ranna v.
Hendrikson, Jaan Johani p. ja neiu Hendrik-son, Liisa Karla t.	28. I 30.	„	Valgam. Hummuli v.
Päss, Johannes Mardi p. ja tema abikaasa Alma Karli t.	1. II 30.	„	Kokora v.
Luik, Hans ja tema abikaasa Amanda	21 II 30.	„	Tartu, Magasini t. 3.
Rõõmus, August Mihkli p. ja tema abikaasa Ida Jüri t. sünd. Mäger	23. XII 29.	„	Võrum. Saru as.
Tagel, Robert Hendriku p. ja tema abikaasa Ida Johani t.	7. III 30.	„	Tartum. Krütüdneri v.
Armulik, August ja tema abikaasa Elisabeth	11. II 30.	„	„ V.-Otepää vald.
Ahi, Osvald ja tema abikaasa Alvine sünd. Klein	10. V 30.	N ^o 39 20. V 30	Tallinn, Lembitu 12—2.
Ritson, Jaan ja Kieseritzky Anna-Elisabeth-Dagmar	3. IV 30.	N ^o 40 23. V 30.	Viljandi, Väiketuru t. 1.
Varres, Jaan Jaani p. ja tema abikaasa Lucie	21. III 30.	-	„ Meeme t. 3
Jung, Mark ja tema abikaasa Elsa	17. III 30.	N ^o 41 27. V 30.	Tallinn, Tõnismägi 5-a.
Tomberg, Viktor Mardi p. ja Jõgi, Minda-Renate	17. V 30.	„	1) Paide, Rüttil 20. 2) Tallinn, Lai t. 23—3.

Varanduse lahutajate nimed	Mis ajast	Riigi Teat lisade nr. nr.	Elukoht
Rikberg, Aleksander Kustase p. ja tema abikaasa Maria Otto t.	15. IV 30.	N ^o 42 30. V 30.	Kohila, v. Pakkla as.
Küttmann, Aleksander Jakobi p. ja tema abikaasa Alma-Marie Jüri t.	9 IV 30.	"	Nõmne, S. Pärnu mnt. 15
Repmann, Rudolf ja Hiob Ulrike	15. IV 30.	"	Järvam. Lehtse vald.
Kellmann, Hans Hansu p. ja tema abikaasa Marie Antoni t. sünd. Praaker	"	"	Märjamaa v. Paluküla as.
Piin. Karl-Aleksander ja tema abikaasa Pauline Kreitsberg, Rudolf Mihkli p. ja tema abikaasa Alma Mihkli t.	"	"	Harjum. Keila vald.
Pohla, Paul Mihkli p. ja Pollisinski, Hilda Aleksandri t.	30. IV 30.	"	Tallinn, Viru t. 8-7.
Tobias, Johannes Mardi p. ja tema abikaasa Vilma Hansu t.	10. V 30.	"	1) " S. Tartumnt. 75-4. 2) " U. Tatari 2-a-7.
Schwartz, Mooses Siimoni p. ja tema abikaasa Gute Schaja t. sünd. Schwinzun	6. V 30.	"	Tallinn, Niine t. 2-a-4.
Mühlberg, August Ado p. ja tema abikaasa Magdalena Hendriku t.	4. III 30.	"	" V. Viru 5-2.
Pabstel, Jüri Jaani p. ja tema abikaasa Johanna Jaani t.	25. III 30.	"	Tartu, Kivi t. 45.
Tuul, Aleksander Jaani p. ja tema abikaasa Bertha-Marie sünd. Putnin	20. III 30.	"	Tartum. Aakre vald.
Masa, Hans Hansu p. ja Hansen, Hilda Jaani t.	22. II 30.	"	Võrum. Aleksandri v.
Martinson, Kristine Mardi t. ja tema abikaasa Artur Roberti p.	22. III 30.	"	Järvam. Väätsa vald.
Vilberg, Martin-August Artur Franzi p. ja tema abikaasa Ina Johani f.	20. III 30.	"	Tartu, Katarina t. 1.
Paju, Johannes Villemi p. ja tema abikaasa Hilda Daaveti t.	9. IV 30.	"	" Päeva t. 3.
Kroon, Amalie ja tema abikaasa Aleksander	26. III 30.	"	Tartum. Pala vald.
Lagus, Arnold ja tema abikaasa Gertrud, sünd. Busch	13. III 30.	"	Valgam. Kuigatsi v.
Oettingen, Nikolai ja tema abikaasa Maria	19. II 30.	"	Tartus, Veski t. 17.
Hallik, Rudolf ja tema abikaasa Anna-Rosalie Kasper, August Peetri p. ja tema abikaasa Ella, Adami t.	26. II 30.	"	" Tiigi t. 15.
Kasuk, Joonas Pauli p. ja tema abikaasa Linda Peetri t. sünd. Jurik	11. III 30.	"	Tartum. Avinurme v.
Tõnisson, Karl Jakobi p. ja Ratasepp, Marie Tamming, Karl-Aleksander Peetri p. ja tema abikaasa Emilie Jaani t. sünd. Lõndre	31. III 30.	"	Vastse Otepää vald.
Tõllasson, Voldemar ja tema abikaasa Liisa Eblaos, Tõnis ja tema abikaasa Anu	"	"	Tartu, Riia t 115.
Rets, Karl ja Gabriel, Amalie	14. 30.	"	Tartum. Kaarepere v.
Kask, Ella ja tema abikaasa Hans	11 III 30.	"	Tartum. Krüüdneri v.
Mäger, Johannes ja Vaher, Ida	3. IV 30.	"	Tarvastu v. Mustla al.
Rosenberg, Oskar Jaani p. ja Nõmmik, Lydia Georgi t.	"	"	Viljandi, Jakobsoni 15.
Holm, Harald-Matias ja tema abik. Lidia-Leonore Aisikovitsch, Samuel ja tema abikaasa Etta, sünd. Svidgal	4. III 30.	"	—
Kleesmann, Johannes ja tema abikaasa Elise-Hermine sünd. Vendt	"	"	Tarvastu v. Matto t.
	3. IV 30.	"	—
	28. II 30.	"	Virum. Vao v.
	6. III 30.	"	Rakvere, Narva t. 24.
	12. II 30.	"	Virum. Vao v.

Varanduse lahutajate nimed	Mis ajast	Riigi Teat.lisade nr. nr.	Elukoht
Saldermann, Alfred ja tema abikaasa Anna, sünd. Otti	3. II 30.	Nr. 42 30. V 30.	Järvam. Väinjärve v.
Kurs, Albert Gustavi p. ja tema abikaasa Klaara Joosepi t. sünd. Koort	27. II 30.	"	Sõmeru v. Kaarli as.
Hansberg, Jaan Reinu p. ja tema abikaasa Minna Jakobi t.	17 II 30.	"	Järvam. Käru al.
Kukk, Karl ja tema abikaasa Pauline sünd. Kalpus	19. III 30.	"	Virum. Saksi v.
Vestinghausen, Kurt ja Bormeister, Nora	6. V 30.	Nr. 43 3. VI 30	1) Tallinn, Liivalaia 26-4. 2) V. Viru t. 13-3.
Haav, Tõnis ja tema abikaasa Maria sünd. Kroll	10. V 30.	"	Märjamaa v. Lapiku t.
Lembit, Oskar Hansu p. ja tema abikaasa Elisabeth Johani t. sünd. Kant	3. V 30.	"	Hageri v. Mäeküla as.
Poumann, Jaan ja tema abikaasa Leena sünd. Voormann	3. V 30.	"	Märjamaa v. Kõrvetaguse as.
Christiansen, Eugen ja tema abikaasa Johanna Raud, Bernhard ja tema abikaasa Juuli	10. V 30.	"	Tallinn, S. Karja 18-19.
Ant, Jaan Jaani p. ja tema abikaasa Jette Jüri t.	28. IV 30.	"	Nõmme, Lääne t. 25.
Kilgas, Paul ja tema abikaasa Elise	10. V 30.	"	Tallinn, S. Roosikr. t. 16.
Kuusik, Johan Ado p. ja tema abikaasa Erna Karli t. sünd. Reinert	11. IV 30.	Nr. 45 13. VI 30	1) Sõmeru v. Uhtna as. 2) Nõmme, Metsa t. 6.
Sepp, Eduard Jaani p. ja tema abikaasa Loviisa Ludvigi t.	14. IV 30.	"	Tartu, Tähe t. 13.
Veri, Hendrik Jaani p. ja Karro, Leena Juhani t.	4 III 30	"	Pala v. Mekaste as.
Lind, Karl Mihkli p. ja tema abikaasa Klarissa-Luise Mihkli t. sünd. Rütman	6. VI 30	Nr. 48 25. VI 30.	1) Valgam. Holdre v. 2) " Jõgeveste v.
Pärilin, Hugo Kristjani p. ja tema abikaasa Adda Vidriku t. sünd. Annus	16. V 30	Nr. 48. 25. VI 30.	Tallinn, Rütli 32-14.
Kõösel, Leo Karli p. ja tema abikaasa Kamilla Jüri t.	8 II 30.	"	Tartum. Puurmani v.
Sander, Erich Heinrichi p. ja tema abikaasa Margarete Kristeni t.	1. II 30.	"	Tartum. V. Kuuste v.
Kivi, Jaan Peetri p. ja tema abikaasa Ida-Marie Mihkli t.	20. II 30.	"	Tartu, Aia t. 52.
Viira, Aleksander Tõnise p. ja tema abikaasa Alide Joosepi t. sünd. Oolo	16. IV 30.	"	Võrum. Rõuge v.
Sepamaa, Gustav Jaani p. ja tema abikaasa Liisa Hansu t.	31. V 30.	"	Tartum. Kavastu v.
Rosenfeldt, Jüri Jüri p. ja Janson, Elisabeth Andrese t.	"	Nr. 51 4. VII 30	Nõmme, Kõie t. 6.
Kliima, August ja tema abikaasa Maali	"	"	1) Nõmme, Mustamäe 10. 2) Tallinn, V.-Laagri 1-4
Prügi, Alide Johannese t. ja Toots, Eduard .	13. VI 30.	"	Tallinn, Toompst. 4-c-18
Kuus, Johan Jaani p. ja Munim, Helene Jaani t.	25. III 30.	"	Tallinn, Jakobsoni t. 20.
Voiman, Aleksander Karli p. ja neiu Soo, Salme Jakobi t.	30. III 30.	"	1) Valgam. Tõlliste v. 1) " Hummuli v.
Rütli, Jaan Peedo p. ja tema abikaasa Alide Johani t. sünd. Hansen	26. III 30.	"	1) Mustvee, Tartu t. 35. 2) " Karja t. 7.
Kiriling, Arnold Danieli p. ja tema abikaasa Öie Hindriku t.	29. XI 29.	"	Tartum. Haaslava v.
Korro, Jaan Jaani p. ja tema abikaasa Ida Jaani t. sünd. Võsu	21. II 30.	"	Võrumaal, Rõuge y.
		"	Põlvas.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt.

Laenuprotsent alaneb.

7. oktoobrist s. a. alandas Eesti Pank diskontoprotsenti 8%-lt — 7% p. a. peale ja vastavalt kontokorrentlaenu protsenti — 9½%-lt — 8½% p. a. peale.

Ka erapangad alandavad diskontoprotsenti. Küsimus oli Tallinna Pankade Ühingu juhatuses reedel, 10. skp., lõplikul otsustamisel. Diskontoprotsenti otsustati alandada alates 15. oktoobrist s. a.

Sellest päevast peale alaneb diskontoprotsent headelt äriveksleilt tähtajaga kuni 3 kuud 10% peale. Muude vekslite suhtes ei määratud diskontoprotsenti lähemalt ära, vaid jäeti pankade endi otsustada, kusjuures aga diskontoprotsendi ülemmääraks (ühes arvatud komisjon) on 12% p. a. Peale tähendatud protsenti on lubatud võtta vaid porto. Kontokorrentlaenudelt alandatakse protsenti arvates 1. jaanuarist 1931. a. 12% peale (ühes arvatud komisjon). Alandatud laenuprotsendi normid käivad ainult Tallinna kohta ja on siduvad Tallinna Pankade Ühingu liikmeile-pankadele. Hoiusummadelt makstavaid protsente ei alandata.

Mis aga puutub teistesse linnadesse, siis tunnistas Tallinna Pankade Ühingu juhatus tarviliseks, et ka seal laenuprotsendi alandamine viidaks läbi hiljemalt 1. jaanuarist 1931. a. Sel puhul peavad aga provintsi-pangad alandama ka hoiuprotsenti, kuna provintsis hoiusummadelt makstakse kõrgemat protsenti kui Tallinnas. Mõnel pool, eriti Tartus, kus on palju väikesi panku, maksavad mõned krediitasutised ebanormaalselt kõrget protsenti hoiusummadelt, mis on ka seni olnud takistuseks laenuprotsendi alandamisele.

Kaubandus-tööstuskoja märeukiri laevade maksustamise asjus.

Kaubandus-tööstuskoja poolt esitati teedeministri kaudu valitsusele märgukiri, kus juhitakse tähelepanu ebapraktilise seisukorra peale praegustes maksuseadustes, mille järgi ei ole võimalust reserveerida laevade aasta-ülejäädikdest summasid laevade perioodiliste survey-remontide tegemiseks, milleks on tungiv vajadus ning mida välisriikides üldiselt praktiseeritakse. Seda nägi ette ka uus juriidiliste isikute maksuseaduse kava, mis aga ei saanud seaduseks.

Kuna ei loodeta uute maksuseaduste nii peatset ilmumist, siis palutakse soovitav kord

panna maksma eriseadusega, milleks märgukirjale on juure lisatud tulumaksu vastava paraagraafi täiendamise seadus.

Nagu teedeministeerium Kojale teatab, pooldab ta tehtud ettepanekut.

Tekstiil- ja nahakaupade tollidest.

Aasta tagasi tõsteti tekstiil- ja nahakaupade tolle, mis puudutasid välismaalt sisseveetavaid kaupu, milliseid valmistatakse ka kodumaal. Mõnelt poolt oli tõstetud üles küsimus, kas nüüd, aasta möödumisel, ei peaks need tollikõrgendused jälle annulleeritama. Sel puhul oli küsimus Kaubandus-tööstuskoja II sektsioonis ja Koja juhatuses uuesti arutusel, kus selgus, et Koda ei saa pooldada, et praegu maksvusel olevad kõrgendatud tollid äkitselt oma maksvuse kaotavad. See võiks tuua vapustusi äridele, milliste ladud praegu on kallima tolliga sisseveetud välismaa kaupadega koormatud

Läinud aasta sügisel algas uue tollitariifi väljatöötamine, milline töö praegu majandusministeeriumis käimas. Meie kaubandusele on tähtis ja seda seisukohta pooldab ka Kaubandus-tööstuskoda, et tollides valitseks stabiilsus. Kui nüüd valitsus kavatses väljatöötamisel oleva uue tollitariifi lähemal ajal maksma panna, siis tuleksid praegused tollikõrgendused tekstiil- ja nahakaupade pealt jätta maksvusele seniks, kuni uus tollitariif astub jõusse.

Tallinna kaheklassiline eramerikool haridusministri poolt registreeritud.

Haridusministri poolt kinnitati 4. okt. Tallinna 2-klassiline eramerikool. Koolil on merimeeste koolide seaduses ette nähtud ettevalmistuse ja I klass. Kooli ruumid asuvad Merimeeste Majas.

Kooli avajaks on selts „Laevandus“ ja ülalpidajaks laevasõidu-, majandus- ja omavalitsusringkonnad. Kooli juhatajaks on registreeritud kapt. O. Treilman, õpetajaiks on tuntuimad pedagoogid merehariduse alal. Õppeabinõusid on koolile annetatud rikkalikult mitme meriorganisatsiooni poolt.

Näitus- ja spordihoone ehitamise küsimus.

Hiljuti ärapeetud koosolek, millest võttis osa rida vastavate organisatsioonide ja omavalitsuse

esindajaid, pooldas ühemeelselt säärase hoone püstitamist.

Pärast mitmekülgset asja läbikaalumist valiti vastav komitee, kes välja selgitaks hoone sisemuse vajadused ja nõuded organisatsioonide seisukohalt, kes seda kavatsevad kasutada, samuti ka vastava platsi leidmiseks. Asja algatus jäeti a. s. „Näituse“ hooleks. On loota, et need eeltööd juba käesoleva aasta lõpuks selguvad, mille järele juba võiks asuda asja tegelikule teostamisele.

Rahvusvahelise Merikindlustusseltside Liidu konverentsi otsusi.

Nimetatud liidu konverentsil Vichy's võeti vastu järgmised resolutsioonid või siduvad otsused:

1. Üldavarii de positiitide kohta.

Konverents palub liitu astuda ühendusse vastavate rahvusvaheliste ja rahvuslike laevamanike ühingutega, et viimased oma liikmeile ette paneksid:

a) Juhtida eritählepanu de positiitide üleliigselt kõrgele summale.

b) Enne de positiidisumma määramist küsida nende dispašööri arvamist.

c) Korraldada, et de positiidid makstaks ühisele (joint or trust account) arvele, vaatamata, kas üldavarii on dispašeeritud York-Antverpeni reegli XXIII, 1924. a., järgi või mitte.

2. Liidu liikmed kohustuvad isiklikult mitte võtma vastu edasikindlustusi välismaa laeva peale, kui ei ole teada ühes laeva nimega algupärane kindlustaja.

(See otsus on täitmisele võetud kõigi konverentsil viibinud liikmete poolt.)

3. Agentide kontroll.

a) Konverents juhib tähelepanu, et praegu on käimas läbirääkimised saksa kindlustusseltsi liidu ja kohalike agentide vahel eesmärgiga vähendada liig suuri agendi komisjone.

b) Palub liikmeid, et, kui neil tulevad uendusele või pikendusele pikaajalised lepingud agentidega, nad enne astuksid ühendusse saksa liidu esimehega, kuid ilma, et viimast loetaks kohuseks.

4. Konverents juhib tähelepanu nähtusele, et vastandiks teistele mere-riisikotele on viimasel ajal tõusnud tuleõnnetuse riisiko, paludes vastavaid ringkondi samme astuda selle nähtuse selgitamiseks ja kõrvaldamiseks.

5) Konverents soovitab, et ratifitseeritaks Brüsseli konossementide vastutuse konventsioon (võrdl. Haagi reeglid).

Rahvusvahelise kaubanduskoja Donau-konverents.

20. septembril algasid Krakovis läbirääkimised rahvusvahelise kaubanduskoja Donau-liikumisest huvitatud rahvusrühmade vahel transiidikorra ja tolliformaliteetide lihtsustamise kui ka Donau sadamate korralduse asjus. Konverentsi esimeheks on sir John Sandeman Allen kt I. P. M. P., Inglise alamkoja majanduskomisjoni esimees ja end. Liverpooli kaubanduskoja president. Konverentsist võtavad osa nii Donau-maade raha- ja tolliasutiste esindajad kui ka nende riikide valitsuste esindajad, kes Donau-liikumisest otsekohe või kaudselt on huvitatud.

Rahvusvaheline töönäitus Brüsselis.

Brüsselis korraldatakse 12.—19. okt. rahvusvaheline töönäitus, kus on võimalik välja panna iseloomustavamaid tööstus- ja käsitöösaadusi.

Peale selle on näitusel veel eriline vitriin, kus koondatakse mitmesuguste maade ajaloolised mälestusesemed, mis näitavad riikide kaastööd rakendusteaduste arendamisel.

Belgia valitsus palus ka Eestit sellest näitusest osa võtta.

„Gastronoomia näitus Dijoni's.

Novembrikuus korraldatakse Prantsusmaal Dijoni's gastronoomia näitus, millest osa võtma on palutud ka eesti äringkondi, milleks on reserveeritud väike stand.

Välja võiks pannaprodukte, milledele võime loota turgu Prantsusmaal, nagu kalakonserve, peekonit, napse, šokolaadi, pohlamarja keedist jne.

Riigi vahetusraha tsirkulatsioon.

Riigi vahetusraha oli ringkäigus: 1. aug. s. a. kr. 4.257.522.07 (3.934.340.54), 1. sept. s. a. kr. 4.457.599.56 (3.971.184.61). Sulgudes on näidatud eelmise aasta arvud.

Inglise-Vene metsakauba kokkulepe 1930/31. a. peale.

Pikemat aega kestnud läbirääkimised Briti metsasaaduste importeerijate poolt moodustatud sisseostu-konsortsiumi „Central Softwood Buying Corporation Ltd.“ ja vene valitsuse vahel on nüüd lõpuks tagajärje annud ja on sõlmitud sellekohane kokkulepe.

Kokkuleppe järgi ei tohi Vene 1931. aasta eksport Britisse ületada 600.000 standarti. Kokku-

lepe aluseks võetud hind ei ole täpselt teada, kuid see olevat umbes £ 11.10.0 per standard, cif Inglise sadam. Inglise „Corporation“ kohustab ennast ka käesoleva aasta produktsioonist üle jäänud 35.000 standardi üle võtma praeguste hindadega.

Hinnad on seega tublisti madalamalt fikseeritud (umbes £ 3.0.0 per standard) kui eelmises kokkuleppes.

Kokkulepe aitab seni kestnud teadmatust ja tagasihoidlikkust siinsel puuturul lõpetada ja on kuulda, et mitmed suuremad ostjad oma ladusid nüüd täiendama hakkavad.

Soome:

Seisukord Soome kartuliturul. Hinnad on endiselt madalad: väikemüügil 30 kuni 35 smk. hektoliiter, mis 50 penni kg-lt välja teeb; kui võtta arvesse, et importeeritud kartuli pealt kg-lt veel 10 penni tolli tuleb maksa, on praeguste hindade juures Eesti kartulite sissevedu täitsa võimatuks kujunemas. Seni ongi ainult üks purjek Eesti kartulitega Helsingi sadamasse jõudnud. Asjatundjad arvavad siiski, et talvepoole hinnad võivad tõusta. Kartulitõbi, mis Soomes üle maa on levinud, on palju kahju teinud. Põllumajandusvalitsuse viimsed andmed juba kahtlevad, kas saak s. a. on suurem kui läinud aastal. Hindu on alla surunud ka asjaolu, et kartulitõve tõttu põllumehed kardavad, et kartulid pahasti säilivad, seepärast püüab igauks neist rutemini lahti saada, ning pakkumine turul on ebanormaalselt suur, mis hinnad alla surub. Seda arvesse võttes ei tule ka praegusi hindu ainuüksi liig suure toodangu arvele panna. Toodangu ja tarvituse vahekord võib seega hiljem selguda, kui kartulivõtmise juba on lõppenud ning tagavarad enam-vähem selguvad.

Soome lihaeksport Saksasse. Praegu viibib Soomes 4-liikmeline saksa komisjon, kes uurib lihaeksporti võimalusi Soomest Saksamaale. Komisjon pühendab suurt tähelepanu lihakontrolli korraldusele Soomes. On käidud vaatamas tapamaju, tutvutud lihakontrolli teostamise otstarbeks väljaantud määrustega jne. Samuti uurib komisjon, kas on võimalik loomataudide levimine Soomes lihaimpordi kaudu Soome naabermaadest või mõnel muul teel. Praegu viibib komisjon idapiiril, et kohapeal tutvuda, kuivõrd tõsiselt on takistatud N.-Vene elusloomad sissevedu.

Soome-Norra kaubalepingu ülesütlemist nõuab Põllumajandussaaduste Valmis-

tajate Keskliit, sest Norra kõrgeid tollid ei võimalda soome liha ekspordi Norrassa.

Pealkirja all „Kartulid lüpsilehmade toiduks“ ilmus hiljuti prof. Poijärvi raamat, milles ta katsete tulemuste varal väidab, et kartuleid võib sööta lehmadele sama heade tagajärgedega kui muud juurvilja, sest 15 kg. kartuleid vastab täielikult 25 kg. peetidele. Üle 10—15 kg. ei tohtivat aga päevas kartuleid lehmale anda, sest sellest suurem kvantum mõjub juba lehma tervisele ja piimatoodangule. Kartuleid tuleb anda lehmale toorelt, mitte keedetult. Prof. Poijärvi väidab, et lehmade kartuliga toitmine pole vähendanud piimatoodangut ega piimarasva sisaldust: ka ei ole lehmad kaalus langenud ega haigestunud.

Soome põllumajandussaaduste eksports. a. esimese 8 kuu jooksul tonnides; klambreis arvud l. a. sama aja kohta: Sealihha 196 (96), linnuliha 92 (173), muud liha 508 (129), koort 56 (42), võid 12.477 (12.192), juustu 1.246 (1.551), mune 256 (26). Väärtuse järgi on siiski esimese 8 kuu põllumajandussaaduste eksport langenud 387 milj. smk. pealt (1929. a.) 327 milj. smk. peale käesoleval aastal.

Õunaturul on hinnad eelmise nädalaga võrreldes 10—20% langenud; müük läheb aga elavamalt, võib-olla algava silgulaada tõttu. Eesti purjekaid on praegu Helsingi sadamas õuntega 30 ümber, suuremal osal on juba pool laadungit müüdud, mõned purjekad juba lõpetavad ja lahkuvad.

Väliskaubandus augustis. Soome augustikuu sissevedu oli 443,8 milj. smk. (l. a. 610,5 milj. smk.), väljavedu 535,9 milj. smk. (l. a. 904,4 milj.). Seega augustikuu bilanss aktiivne 92,1 milj. smk. võrra (l. a. 293,9 milj. smk.). Aasta esimese 8 kuu väliskaubandus on: sissevedu 3.267,6 milj. smk. (l. a. 4.614,2 milj. smk.), väljavedu 3.562,2 milj. smk. (l. a. 3.934,8 milj. smk.). Seega käesoleva esimese 8 kuu bilanss on aktiivne 294,6 milj. smk. võrra (l. a. passiiivne 679,4 milj. smk. võrra).

Prantsusmaa:

Määrused Vene dumpingu vastus.

„Journal Officiel“is“ avaldati dekreet, mille järele võib edaspidi vaid erilise eelarve-ministeeriumi loaga sisse vedada Nõukogude Liidust pärit olevaid või sealt saadetud kaupu ja nimelt: elavaid lindusid, külmetatud sealihha, mune, vilja, suhkrut, siirupit, puud, lina, liimi, želatiini, steeriini jne. Erilise loata pääsevad sisse vaid need

kaubad, mis laevas välja saadetud enne dekreeidi avaldamist, kui need olid määratud otseteed tarvitamiseks, aga mitte tagavaraks või laos hoidmiseks.

Ajakirjanikele seletas kaubandusminister Flandin, et dekreeidi otstarve on mitte keelda Vene sissevedu, vaid seda kontrollida. Valve on tarvilik. Nimelt juhiti hiljuti tähelepanu teatavatel turgudel ettevõetud „dumpingu“ manöövritele, mis on esile kutsunud suuremaid majanduslikke segadusi põllusaaduste müügi alal. Edasi juhtis minister tähelepanu passiivsusele Prantsusmaa suhtes Prantsuse ja Nõukogude Vene vahelise kaubanduse bilansis. 1930. a. esimese kuue kuu kestes veeti nimelt Prantsusmaale sisse Nõukogude kaupu 441.022.000 frangi eest. Samal ajal vedas aga Prantsusmaa Venesse välja kaupu ainult 119.627.000 frangi eest. See seisukord olevat ministri seletusel seda vähem vastuvõetav, et Nõukogude valitsus on asunud hulgalistele ostudele välismaalt ja sel viisil on just Prantsuse frangid need, millega Nõukogud tasuvad välis-turgudel oma ostude eest. Kellelgi, veel vähem Nõukogude valitsusel, ei tulevat imestada Prantsuse valitsuse tahtmise üle kontrollida Vene sissevedu Prantsusmaale, kuna Nõukogude valitsus omalt poolt kontrollib valjult väliskaubanduse

monopoli läbi tervet Nõuk. Vene väliskaubandust, olgu see sisse- või väljavedu. Need, kes võiksid ehk väita, et tarvitusele võetud abinõud aitavad kaasa elukalliduse kasvamisele, viivad töölismasid eksiarvamisele. Kui teatavatel momentidel teatavad Nõukogude Venest pärit olevad kaubad on müüdud alla kursi, siis on vahe läinud vaheltkauplejatele, ilma et tarvitajal sest oleks kasu olnud. Kuid töösturit, eriti aga põllumajanduslikku tootjat, võib raskesti tabada spekulatsiooni manöövritega, mis põhjenevad kaupade väikese hulga pakkumisel odava hinnaga. Vene „dumping“ on hädaohtlik ja kahjulik, sest ta soodustab tegelikult spekulatsiooni.

Iga kord, seevastu, kui vene kaupade pakkumised on normaalsed, ei ole põhjust loobuda neid prantsuse turule vastu võtmast. Põllutööstusteeringumile toiduainete ja kaubandusministeeringumile tööstussaaduste suhtes tehakse ülesandeks kontrollida sisseveolubade väljaandmist, nagu see sündis sõja ajal ja ka veel hulk aega hiljem.

Lõpuks tähendas minister, et need abinõud ei tähenda majandusliku sõja kuulutamist N. Venele, vaid riiklikku kontrolli Vene sisseveo üle Prantsusmaale, kuna seda sissevedu kontrollib samuti Nõukogude valitsus.

Tolliteateid.

I.

Mürgiste ja kangemõjuliste ainete tollilt kättesaamise kord.

Avaldatakse teadmiseks, et R. T. nr. 57 — 1930. a. avaldatud „Väljaspool apteeke mürgiste ja kangemõjuliste ainete müügi määruse“ § 8 kohaselt ei vaja firmad ja isikud, kellel on õigus kaubelda esimese järgu mürgiste ja kangemõjuliste ainete, muu tunnistuse esitamist nende ainete tollilt kättesaamiseks kui selle, et nendel on õigus kaubelda esimese järgu mürgiste ja kangemõjuliste ainete. Sellega on langenud ära igakordse tunnistuse nõudmine tervishoiu- ja hoolekandevalitsuselt, kui nende firmade ja isikute nimele on tulnud välismaadelt esimese järgu mürgiseid ja kangemõjulisi aineid. See ühekorde tunnistus nende ainete kauplemise õiguse kohta tuleb tunnistuse omanikule igakord tagasi anda ja tollipaberile märkida ainult tunnistuse number ja väljaandmise aeg. Kui firma või isik loobub nende ainete kauplemisest või

see õigus temalt kohtuteel ära võetakse, tervishoiu- ja hoolekandevalitsus võtab väljaantud tunnistuse firmalt või isikult ära, nii et kord väljaantud tunnistusega ei saa sündida kuritarvitusi.

Alus: Haridus- ja sotsiaalministeeringumi tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse kiri 25. septembr. 1930. a. nr. 43524.

II.

Tollikomitee otsusi mõnede kaupade tollimise kohta.

I. A. Sisseveotariifis.

Kleepaine „Rez dry paste flour“, mis koosneb teraliimist (Pflanzenfibrin, Kleber) ja maisi tärklisest, kui nisutärklisist iseloomustavaid teri ei leidu ja mineraalaineid juure lisatud ei ole, t. t. § 4 p. 3 alla kuuluvaks kui tärklis igasugune. (T. K. otsus nr. 4015 — 19. 9. 30. a.).

Laviniidist (mis tuntud kunstmarmorini nimetuse all) vaas t. t. § 61 p. 3 märk. alla kuuluvaks kui metallita

segust nikerdustöö. (T. K. otsus nr. 4020 — 19. 9. 30. a.).

Hõ betatud metallist rinnanõela d, kinnitatud 12-kaupa pappalusele, pappalus säärastl perforeeritud, et üksikud nõelad saab ühes papiga, millele nad kinnitatud, ära rebida, t. t. § 215 p. l. alla kuuluvaks, ühes kaartidega, mis väikemüügil kaubakäsitaja kätte lähevad. (T. K. otsus nr. 4018 — 19. 9. 30. a.).

Laevakujulised lihtsast metallist, klaaskildudega kaetud 12 rinnanõela, mis kinnitatud pappkaardile, pappkaart säärastl ruuduliseks trükitud, et võimalik on iga nõela ühe pappalusega, millel ta asub, ära lõigata, t. t. § 215 p. 2 alla kuuluvaks, ühes pappkaartidega, mis väikemüügil kaubakä-

sitaja kätte lähevad. (T. K. otsus nr. 4018 — 19. 9. 30. a.).

3 sm. pikkused kunstiöödlõnga otsad, korrutamata ja ketramata, t. t. § 180 p. 3 alla kuuluvaks, samal alusel kui siidvatt, t. s. § 216 kohaselt. (T. K. otsus nr. 4026/3958 — 26. 9. 30. a.)

Puuvillased silmkoetud kindad, palistatud; kindad välja ömmeldud puuvillase lõngaga, t. t. § 208 p. 1. c + 10% alla kuuluvaks kui puuvillased väljaömbelused palistatud. (T. K. otsus nr. 4039 — 26. 9. 30. a.).

Alla kirj. dir. H. Kukk.

Tolliasjade juh. P. Poom.

Toiduainete turg.

London.

11. X. Nisu, kaal—496 Ingl. nl.		
Northern Manitoba	£	29/6
Hard Winter	"	27/3
Rosario Santa	"	27/3
" Jahu, kaal—280 Ingl. naela.		
Manitoba	"	24/6
Austraalia	"	21/9
Kansas.	"	25/6
" Odrad, Kanada Nr. 3, kaal—370 Ingl. naela	"	16/3
California, kaal—420 Ingl. naela	"	31,—
Kaerad, kaal—320 Ingl. naela		
La Plata	"	11/—
Canada nr. 2	"	11/3
Donau	"	
4. X. Linad, cif.		
Riga Livonian Z. K.	"	40.—
Pärnu H. D.	"	40.—
Slanetz U/A Medium	"	40.—
" Bacon, kaal 112 Ingl. n.		
Iiri	sh.	68.— 90.—
Daani	"	61.— 68.—
Kanada	"	72.—
Hollandi	"	59.— 64.—
Munad, kaal—120 Ingl. naela		
Inglise	"	15.6— 23.9
Daani	"	15.3— 17.6
9. X. Või.		
Daani	"	145/—
Läti	"	116/— 118/—
Leedu	"	114/— 116/—
Eesti	"	116/— 118/—
Siberi	"	110/— 114/—
Uus Merimaa	"	116/— 118/—

Hamburg.

11. X. Nisu.		
Sisemaa, tonni eest	Rmk.	234—236
Manitoba, cif 100 kg. eest term.	fl.	7.95
Western II, cif 100 kg. eest loco.	"	—
Hard Winter II, 100 kg. eest termiin	"	—
" Rukis.		
Sisemaa, tonni eest loco	Rmk.	168—170
" Kaerad.		
Sisemaa, tonni eest	"	160—166
9. X Odrad, suve		
Sisemaa, tonni eest	"	184—226
" Odrad, talve		
Sisemaa, tonni eest	"	180—184
11. X. Suhkur.		
Hollandi, laadimisel	sh.	7/3
C. S. R. — do —	"	6/9
Poola, — do —	"	—
Java, ...	"	8/4 ¹ / ₂
" Riis, Burmah II, 50 kg. eest	"	14/6
" Rasv.		
American Purelard	\$	30 ³ / ₄
Steamlard	"	29
9. X. Või.		
Sisemaa või I sort	Rmk.	130.—
" " II "	"	118.—
" " III "	"	102.—
Eesti	"	133.—135.—
Läti punane	"	136.—138.—
" must	"	131.—133.—
Uus Merimaa	"	135.—136.—
Siberi	"	135.—170.—

Välisbörsid.

	L O N D O N										
	29. IX	30. IX	1. X	2. X	3. X	4. X	6. X	7. X	8. X	9. X	10. X
Frank . . .	123.82	123.84	123.82	123.80	123.84	123.825	123.84	123.86	123.84	123.83	123.86
Dollar . . .	4.8597	4.8597	4.8582	4.8588	4.8606	4.86	4.8593	4.8587	4.8589	4.8585	4.8593
Rootsi kroon	18.09	18.09	18.09	18.09	18.09	18.085	18.09	18.091	18.091	18.09	18.091
Daani kroon	18.156	18.157	18.157	18.157	18.157	18.155	18.16	18.16	18.161	18.161	18.16
Norra kroon	18.161	18.16	18.160	18.16	18.157	18.155	18.16	18.16	18.161	18.161	18.16
Saksa mark .	20.412	20.422	20.415	20.41	20.417	20.415	20.421	20.427	20.425	20.423	20.422
Soome mark	193.07	193.07	193.07	193 —	193. —	193 —	193.05	193.10	193.05	193.025	193.07
Floriin . . .	12.0459	12.0425	12.0443	12.0484	12.0465	12.05	12.0487	12.0450	12.0450	12.0450	12.0462
Liira . . .	92.82	92.81	92.76	92.79	92.79	92.79	92.80	92.80	92.79	92.79	92.80
Helveetsia fr.	25.043	25.04	25.036	25.037	25.033	25.035	25.032	25.011	25.002	25.000	25.002
Cehhosl. kr..	163.72	163.76	163.76	163.76	163.76	163.75	163.77	163.77	163.74	163.76	163.75
Belgia frank	34.858	34.84	34.837	34.836	34.838	34.835	34.831	34.828	34.83	34.827	34.836
Sillingid . .	34.433	34.433	34.433	34.433	34.423	34.425	34.433	34.443	34.443	34.443	34.433
Pengo . . .	27.77	27.77	27.77	27.77	27.77	27.77	27.77	27.77	27.77	27.77	27.77
Latt . . .	25.22	25.22	25.22	25.22	25.22	25.22	25.22	25.22	25.22	25.22	25.22
Litt . . .	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75
Cerv.	9.443	9.443	9.443	9.443	9.444	9.443	9.441	9.441	9.441	9.441	9.441
Eesti kroon .	18.23	18.24	18.23	18.23	18.23	18.23	18.23	18.24	18.22	18.23	18.22
Höbe p/unts	16 ³ / _s	16 ³ / ₁	16 ³ / _s	16 ⁷ / ₁₆		16 ¹ / ₂	16 ⁷ / ₁₆	16 ⁹ / ₁₆	16 ¹ / ₂	16 ³ / _s	16 ¹¹ / ₁₆
Plaat. p/unts						110. —					
Kuld p/u. . .											

	B E R L I N									
	29. IX	30. IX	1. X	2. X	3. X	4. X	6. X	7. X	9. X	10. X
Naelsterling .	20.413	20.417	20.416	20.403	20.415	20.417	20.417	20.42	20.415	20.425
Frank . . .	16.485	16.49	16.485	16.48	16.485	16.485	16.485	16.485	16.487	16.487
Dollar . . .	4.2005	4.2010	4.2020	4.1995	4.2010	4.2010	4.201	4.202	4.201	4.2035
Rootsi kroon	112.83	112.84	112.83	112.77	112.83	112.84	112.85	112.87	112.85	112.88
Daani kroon	112.45	112.45	112.44	112.37	112.42	112.46	112.45	112.45	112.44	112.44
Norra kroon	112.42	112.42	112.39	112.35	112.40	112.41	112.42	112.44	112.44	112.44
Soome mark	10.569	10.572	10.574	10.567	10.57	10.57	10.571	10.575	10.572	10.576
Floriin . . .	169.44	169.50	169.52	169.32	169.44	169.43	169.44	169.51	169.43	169.53
Liira	21.99	21.995	21.995	21.995	21.995	22.00	21.995	21.005	22. —	22. —
Helveetsia fr.	81.52	81.535	81.54	81.50	81.54	81.5545	81.56	81.625	81.68	81.69
Belgia frank	58.55	58.56	58.62	58.55	58.5685	58.61	58.605	58.61	58.62	58.625

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavate kaupade nimekirjad ja hinnad (en gros).

	Kroonid.	„J. Puhk ja Pojad“ suurveski saadused. Hinnad arvatud 50 kg. eest ühes valge puuvillase kotiga.	Kroonid.
Jahud: nisu, pehme, Ameerika ja Inglise 100 kg.	39.00—43.00		
„ sõre, Ameerika ja Inglise „	40.00—43.00		
„J. Puhk ja Pojad“ suurveski		Rukkipütü patent (ä 50 kg.) harilik	100 kg. 30.00
Jahu: rukki	15.20—16.00	„Eesti Parem“ saiajahu (ä 50 kg.)	„ 26.50
rukkipütü	25.50—30.00	„Kalev“	„ 41.50
nisu, pehme		„Taara“	„ 37.80
sõre	28.80—44.50	„Kungla“	„ 31.30
		„Sampo“	„ 28.80

		Kroonid.			Kroonid.
Manna (à 50 kg.)	100 kg.	45.00	Koks, kütte	1000 kg.	43.00—43.50
Granular	" "	42.00	" gaasi, Tall. gaasivabrik	"	35.00—40.00
" poolsõre	" "	44.00	Kütteturvas (Riigi turbatööst.)	"	12.30
" sõre	" "	44.—50.—	Põlevkivi, I sort A fr. Kohtla j.	"	6.10
A/S. Rotermanni teh.	100 kg.		" I " B	"	5.50
Jahu: rukki	"	15.25—16.00	" II " "	"	4.90
" " pütil	"	25.20—26.00	" III " "	"	2.75
" nisu, pehme — sõre	"	29.00—45.20	" asfalt, mastiks netto	100 kg.	7.25
Nisu, Eesti	"	—	" fenolaat, netto	"	9.00
Rukis, Eesti	"	17.50	Karbolineum A & B	"	17.—
Kaerad, toidu, Eesti	"	9.50—10.00	" C, netto	"	15.—
" " Vene	"	10.00—10.25	Estobituumen-pigi D & E, netto	"	10.25—10.75
" " Poola	"	—	" tooresõli, netto	"	7.25
Odrad, õlle, Poola	"	19.50—20.00	" raskeõli	"	10.25
" toidu	"	16.50—17.00	" mootornafta	"	9.—
Herned, rohelist, Vene	"	—	Imbutusõli A netto Kohtla	"	10.—
" valged, Vene	"	—	" B " "	"	9.50
" " Hollandi	"	—	" C " "	"	9.—
Pelüşkid, külvi	"	—	Katuselakk fr. Kohtla j.	"	10.50
Ristikhein, punane, Siberi, külvi	"	—	Raualakk fr. Kohtla j.	"	25.00
Riis, Burma II	"	36.00—36.50	Raud, sordi	"	14.00—14.50
Kartulid, piirituse	"	1.80	" vits	"	18.00—25.00
Kartulitärklis „Superieur“	"	28.—	" plekk	"	18.00—25.00
Siirup, kartuli, 420/0	"	35.—	" plekk, tsingitud	"	32.00—33.00
Glükoos	"	33.—	" talad	"	13.70—14.30
Või, eksport, I sort	1 kg.	—	Teras, inglise	"	70.00—100.00
Margariin, välismaa	"	1.17—1.22	" Saksa	"	70.00—100.00
" kodumaa	"	1.09—1.15	" vedru	"	23.00—25.00
Kaseiin, Eesti	100 kg.	60.00—65.00	" talla, ree	"	16.50—17.00
Juust „Schweitsi“, kodumaa	1 kg.	1.80—2.00	Inglitina	"	360.—400.—
Munad, eksport, I s. (kast 360 tk.)	kast	34.20—36.00	Seatina	"	55.00—60.00
Kakao, Hollandi	1 kg.	1.25—1.70	Vaskplekk, punane	"	150.00—155.00
" inglise	"	1.20—1.45	" valge	"	125.00—130.00
Kohv, Rio, Santos	"	2.30—2.50	Tsinkplekk	"	65.00
" Kesk-Ameerika sordid	"	3.10—4.80	Masinaõli, Vene	"	27.00—28.00
Tee, laht., Orange Pekoe, Tseilon	"	5.00—5.50	" Poola № 6	"	22.90
" " Orange Pekoe, Java	"	3.80—5.00	" Ameerika	"	29.00—31.50
" " Moning, Hiina	"	4.00—4.70	Mootorõli	"	35.40—42.70
Suhkur, peenike, valge, Saksam.	100 kg.	—	Autoõli, Ameerika	"	39.65—105.00
" " " Čeh.-Slov.	"	—	Linaseemneõli	"	93.00—95.00
" " " Poola	"	25.75—26.00	Värnits	"	95.00—97.00
Sool, lahtine, Vene, fr. vagun	"	—	Tsilindriõli, Ameerika	"	34.00—35.00
jaam Irboska ja Narva	"	3.40	" Vene 280 ^o	"	33.00
" " Saksa	"	3.40	" " 320 ^o	"	65.00—70.00
Heeringad, Schoti Matties	tünn	50.00—53.00	" Ameerika 280 ^o	"	31.50—36.60
" " Schoti Matfulls	"	64.00—67.00	" " 320 ^o	"	44.00—54.90
" " Islandi	"	—	Nafta, Vene	"	12.00—13.00
Liha, sea, I sort	1 kg.	0.85—0.90	" Ameerika	"	12.00—13.00
Liha, looma, I sort	1 kg.	0.40—0.60	" Poola	"	11.75
Õlikoogid, linaseemne	100 kg.	14.00	Petrooleum, Vene, sisternid ja	"	—
" päevalille	"	13.00	vaadid	"	17.00—18.00
" suhkrupeedi	"	5.00	" Am., sistern. ja vaadid	"	17.00—18.00
" kookos	"	—	" Poola	"	17.10
Jahu, päevalille	"	—	Bensiin, Vene	"	40.00
Segajõutoit I s.	"	14.50	" II sort	"	37.25
" " II s.	"	12.50	Bensiin, Ameerika	"	40.00
Sojatangud	"	15.00	" Poola I sort	"	34.65
Nisukliid	"	6.50	Pesusooda, kodumaa	"	9.00—9.50
Puuvillane riie Bjas, netto	meeter	0.51—0.62	Seebikivi	"	28.00—29.00
" " Mitkal	"	0.37—0.47	Värvid, nigros., veessulav, välism.	1 kg.	5.50
Õlilinaseemned, 90%, " basis,	"	—	" tsinkvalge, välism.	"	0.73—0.78
saatejaam	100 kg.	14.70	" tinavalge, "	"	0.85—0.86
Linaseemned, külvi, 95%, basis,	"	—	" ooker, "	"	0.17—0.24
saatejaam	"	17.70	Väetisained, salpeeter, Čiili	kott	—
Kivisüsi, auru, Yorkshire,	"	—	" superfosfaat 17—18%	"	—
2 korda pestud	1000 kg.	27.50—28.00	" Thomasjahu 15—16%	"	—
" " Newcastle	"	26.50	" Lubjasalpeeter	"	—
" " sepa	"	28.00—30.00	Kaalisool	"	—
			" Kainiit 12%	"	—
			Väävelhapuammoniaak	"	—

